Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

...СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...май 1921 оной ...ын 21-hээ гарана | № 116 (14136) | 1973 оной майн 19, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...АЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ— ...АДАЙ КАНДИДАДУУД

...гай Соведүүдэй hунгалтада бэлдэлгэ республика ...й үдэрhөө үдэртэ бүри үргэн дэлисэтэйгээр ябуу... КПСС-эй XXIV съездын баталан абаhан юhэдэхи ...жэлэй шиидхэхы удха шанартай гурбадахи жэлэй ...даабаринуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлэй, мүн ...Центральна Комитедэй байгша оной апрелиин ...эй шиидхэбэринүүдые коммунистнуудай, бүхы ...радай бүримүhэн hайшаан дэмжэжэ байhан оршон ...hунгалтада бэлдэлгын хүдэлмэри үнгэргэгдэнэ. ...бүтээсэ эрид дээшэлүүлжэ, үйлэдбэриин ашаг ...ехэ болгожо, Эхэ оронойнгоо экономикые бүри ...үлхын түлөө бэлэн байhанаа республикын хүдэл... анги, хүдөөгэй малшад болон таряашад, арадай ...генци hунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ нэ...таар мэдүүлнэ.

...адай республикын промышленна предприятинууд...оз болон совхозуудта, эмхи зургаанууд ба hурал...зарнуудта Соведүүдэй депутадта кандидадуудые ...хэ hунгалтын урда тээхи суглаанууд дээрэ эр...үүд, басагадаа депутадта кандидадуудаар дэб.... Тэдэнэй дунда баатар хүдэлмэришэн ангиин тү...шэд, колхоз, совхозуудай суута hаалишад, хонишод, ...улагшад, механизаторнууд болон таряашад, соёл ...рын, эрдэм гэгээрэлэй эрхим түлөөлэгшэд, партий...н совет органуудай хүдэлмэрилэгшэд, бусад олон ...лтэд, алба хаагшад бии.

...убликын ниислэл хотын Ленинэй ордено мяха...ын комбинадай хүдэлмэришэд, нижэнерно-техни...үдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай hунгалтын ...эхи суглаан политическэ, ажалай ехэ дэбжэлтын ...байдалда hаяхан боложо үнгэрөө. Эрхим ажалаа...публика дотороо мэдээжэ болоhон Социалис Ажа...ой Владимир Иванович Немочииние Улаан-Үдэ го...алшадай депутадуудай Соведэй, Социалис Ажа...ой Клавдия Ивановна Филипповае Октябрьска ... Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэ...дхэбэри суглаан дээрэ нэгэн дуугаар абтаhан ...Ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, нийтын хүдэлмэ...эбхитэйгээр хабаададаг hэн туладаа тэдэнэр сугтаа ...г нүхэдэйнгөө нимэ ехэ этигэл найдабарида хүртэ.... Ажалша бэрхэ эдэ нүхэд арадай зарасын харюу...л уялгые эрхимээр дүүргэжэ шадаха гээд комби...хүдэлмэрилэгшэд этигэнэ, найдана.

...ний Павлович Бутаков Зэдын аймагай, мүн рес...н суута механизаторнуудай нэгэн мүн. Эндэхи ... нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай ...е олон жэлдэ таhалгаряагүй ударидажа, ороохо ...й, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса хуряадаг ...р үнинэй. Социалис Ажалай Герой Е. П. Бутаков ...ондо ороохо таряанай бүри баян ургаса абахын ...үхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, хаба...лгын хүдэлмэрие эрхим hайнаар үнгэргэжэ ...энэ колхозой хоёрдохи отделениин hунгагшад суу...изатораа аймагай Соведэй депутадта кандидадаар ...тэ.

...нинай аймагта hунгалтын урда тээхи суглаанууд ... гуримтайгаар үнгэрбэ. Эндэхи вольфрам-молиб...бинадай шанаржуулгын фабрикын бэрхэ хүдэл..., Ленинэй орденой кавалер Елизавета Ивановна ..., барилгын материалнуудай цехэй бетон шудхагша ... Васильевна Вологина, Ленинэй нэрэмжэтэ кол...озной, ВЛКСМ-эй гэшүүн Татьяна Дареевна ..., хори гаран жэл соо «Победа» колхозой тү...эр хүдэлжэ байhан Гомбо Гармаевич Цыдыпов ...алай бусад түрүүшүүл аймагай Соведэй депутад...идадаар дэбжүүлэгдэhэн байха юм.

...ша бэрхэ, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө үльгэр ...аруулжа ябадаг, нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэн...аадалсадаг хүнүүд лэ арад түмэнэй ехэ этигэл ...рида хүртэжэ, депутадта кандидадуудаар дэбжүү...

...ондо болоhон hунгалтын үедэ Соведэй депута...гдаhан олохон хүн дахинаа депутадта кандида...жүүлэгдэнэ. Тэдэнэр даажа абаhан ажалдаа эр...үүдые туйлажа ябадаг, депутадай—арадай зара...ые урагшатай hайнаар бэелүүлдэг дээрэhээ де... кандидадаар дахин дэбжүүлэгдэнэ гээшэ. Захаа...ймагай Санагын совхозой суута малшан Санжит ...а Охинова, эрхим hаалишан Софья Будаевна ... үнгэрhэн hунгалтада сомоной Соведэй депута...гдаhан байгаа. С. Б. Охиновае мүнөө аймагай, ...даевае сомоной Соведүүдэй депутадта кандида...жүүлхэ гэhэн шиидхэбэри hунгалтын урда тээхи ... дээрэ абтаhан байна.

...үдэй депутат байха гээшэ тон харюусалгатай ...оно. Правительствын хараалhан политикые бэе... түлөө, юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабари...үүргэхын түлөө тэмсэлдэ ажалшан арадай ...үсэхэлые, хүсэ шадалые элсүүлхэ шухалын шу...ргтэ нютагай Соведүүдэй, депутадуудай үүргэ ... Ажалай бүтээсые, үйлэдбэриин ашаг үрые хур...эноор дээшэлүүлжэ, арад зоной hуудал байдал ...жаруулхын түлөө городой, аймагай, сомоной бо...скэ Соведүүд, депутат бүхэн саг үргэлжэ орол...оно бшуу.

...ёо байгаа hунгалтада бэлдэлгын шэнэ шата—...а кандидадуудые бүридэлдэ абалга хаа-хаанагүй ...эрэнэй hүүлээр hунгагшадай дунда ойлгуулам...рлэри үргэн дэлисэтэйгээр, удха түгэлдэрөөр ...аха болоно. Эгээл энэ үедэ нютаг бүхэнэй агит...дай хүдэлмэрие hайнаар эмхидхэхэ, агитатор...жалые үдэр бүри хүтэлбэрилхэ гээшэ тон шу...оно. Нютагай Соведүүдэй hунгалтада бэлдэлгын ...дэлмэри предприяти, колхоз болон совхозуудай, ...рганууудай партийна организацинуудай үдэр бү...лтада абтажа, нарин нягтаар хүтэлбэрилэгдэжэ ...ргэтэй.

ҮДЭР, hҮНИГҮЙ УhАЛНАБДИ

Зэдын аймагай «Мир» колхозой нуга сабшалан hайжаруулха бригадын бригадир Ш. Ю. БАНЗАРАКЦАЕВАЙ хөөрөөнhөө.

«Хабарай үдэр жэлые тэжээдэг» гэжэ хүдөөгэй зон хэлсэдэг ааб даа. Нээрэшье эгээл мүнөө үедэ газараа hайнаар үтэгжүүлжэ, уhалжа, элдүүрилжэ шадаа hаа, ерэхэ намар үбhэ ногооной, ороохо таряанай, бусад ургамалнуудай үндэр баян ургаса абтаха. Тэрэнэй ашаар мяхан, hүн ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ байна бшуу.

Манай бригадада 300 гектар сабшалан, үшөө 500 га кукурузын газар даалгагдаhан. Тэрэ даажа абаhан сабшалангаа үтэгжүүлэд, уhалаад, погооень өөhэдынгөө хүсөөр сабшажа абаха ёhотойбди. Үнгэрэгшэ намарhаа эхилээд, мүнөө хүрэтэр сабшалан дээрээ хүдэлнэбди. Үбэлэй үедэ, мүн габшагай хүдэлмэриин хоёр hара соо тэндээ табан мянган тонно шэбхэ гаргаабди. 250 гектарай болдог тэгшэлээбди.

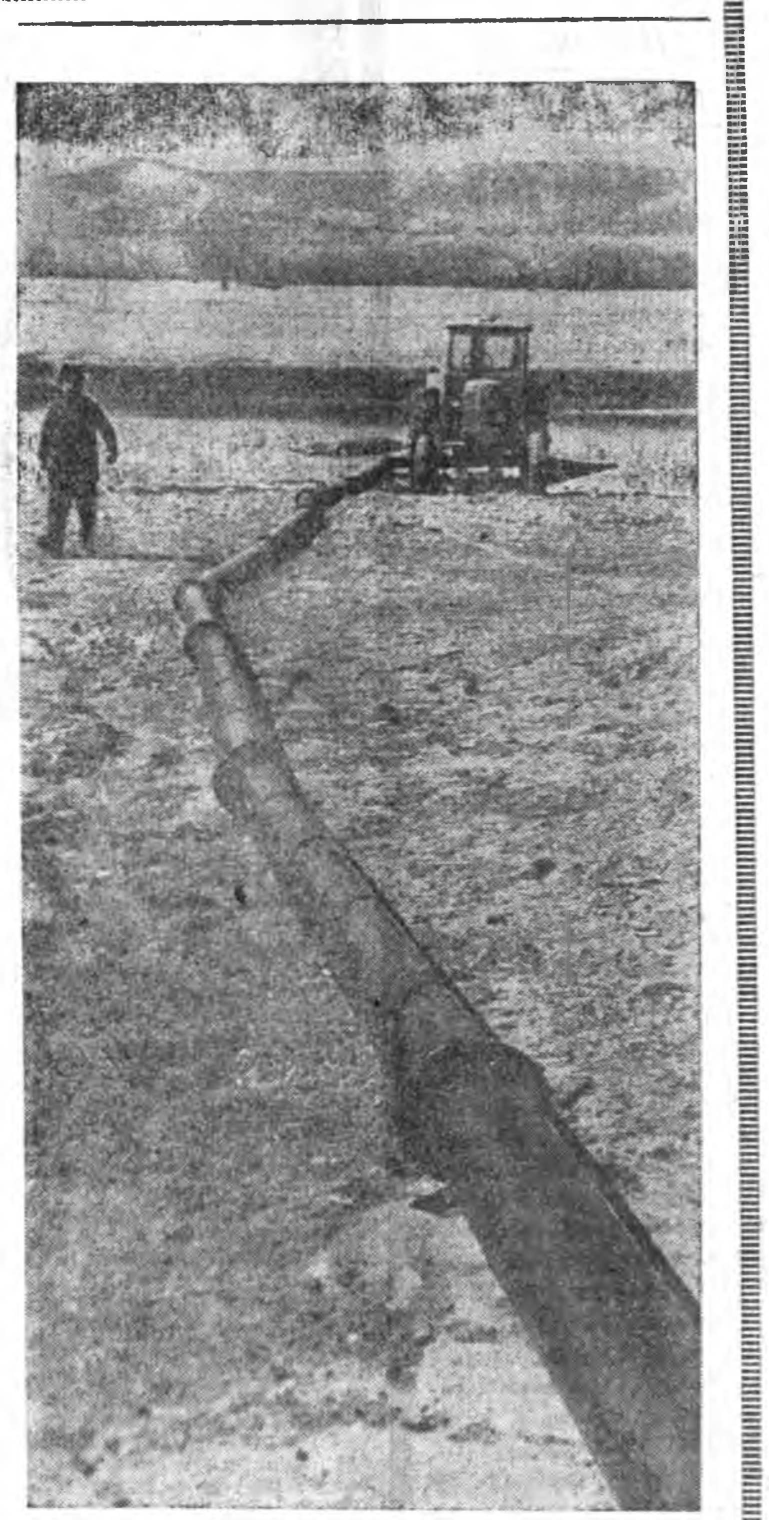
Хабар апрель hараhаа эхилжэ, луговодуудай газараа уhалжа захалаа hэн. Энэ үедэ трактористнар Самба Буянаев, Максим Наймадаев гэгшэд сабшалан дээрэ гаргагдаhан шэбхые бульдозертой тракторaар, мүн хүндэлэн рельс шэрэжэ, тараан; хүрьhэндэнь оруулаа.

Илангаяа Гэдээн тэжэ газартахи сабшалан дээрэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Зэдэ гол дээрэ тодхогдоhон СНП-250 түхэлэй станцяар уhа бүлэжэ, эрье өөдэнь гаргаад, саашань ханаабаар урадхуулан, газараа үдэр, hүнигүй уhалнабди. Гол ханаабайнь уhые хэрэгтэй тээшэнь хаажа, табижа байха зургаан хаалта бии. Мүн энэ ханаабай хүрэжэ ошоогүй добо газарые бүлүүр станцяар уhа гаргажа уhалнабди. Манай бригадада гурбан тиимэ станци бии. Эндэхи газартаа гектарай 3 центнер аммиагай селитрэ тараагаабди. Мүнөө апрелиин хориноо хойшо Гэдээнэй 160 гектар сабшалан, тэндэхи 40 гектар кукузику тариха газар, 100 гектар hайжаруулагдаhан бэлшээри нэгэ дахин уhалагдаад байна. Механизатор Дмитрий Цыденов тус станцинуудые хүдэлгэдэг юм. Эндэхи сабшалан дээрэ луговодууд Тумур Убугунов, Доржо Бадмаев үдэр бүри хүдэлжэ, ханаабаар ерэhэн уhые hайнаар тараана.

Эндэхи сабшалан дээрэhээ гектарай 23 центнерhээ бага бэшэ үбhэ абахын түлөө тэмсэхэбди.

Тэрэшэлэн Баруун-Бургалтайда луговодууд Базар Гармаев, Сожодма Дондокова гэгшэд 224 гектар сабшалан даажа абаад, бүлүүр станцяар, мүн ханаабааршье уhална.

Байгша ондо манай бригада бүхы сабшалан дээрэhээ гектар бүриhөө дунда зэргээр 15 центнерhээ бага бэшэ ургаса абаха зорилготой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Бригадир Ш. Банзаракцаев. 2. Зэдэ голhоо уhа гаргадаг тодхомол СНП-250 станци.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

СҮҮДХЭ СОО—КИЛОГРАММААР

Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшад бүхы орон дотор дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые туйлана. Тэдэнэр байгша оной түрүүшын хахадта гүрэндэ мяха, нэгэдэхи квартал соо hү тушааха түсэбүүдээ болзорhоонь уридшалан дүүргэhэн байгаа.

Эрхим ажалаараа суурхадаг мал адуулагшад, hаалишад болон хонишод энэ ажахыда олон юм. Совхозой суута hаалишан Цырен-Долгор Доржиева үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриhөө 2088 килограмм hү абаа бэлэй. Мал адуулагша 10 хүн нёдондо зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүриин шэгнүүрые сүүдхэдэ 1000 граммhаа ехээр нэмээhэн байгаа. Тэдэнэй тоодо Гургыма Эрдынеева, Андрей Дамбаев, Ринчин-Доржо Найданов, Георгий Данзанов, Хандажаб Цыренов болон бусад оролсоно. Эдэнэр бултадаа дүй дүршэлөөр баян болоhон малшад юм.

Совхозой бэлшээн таргалуулагдаха мал hаяын үдэрнүүдтэ холын бэлшээридэ гаргагдахань. Тиимэhээ ажахын мал адуулагшадай заншалта суглаан совхозой түб hууринда hаяхан болобо. Ерэхээ байhан зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1000 граммhаа бага бэшээр нэмээжэ, бүхы малаа hайнаар таргалуулха гэhэн шиидхэбэри малшад суглаан дээрэ нэгэн дуугаар баталан абаhан байна.

Үни удаан сагта мал ажал дээрэ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болоhон мал адуулагшад дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаа. Жэшээлэн хэлэбэл, Ринчин-Доржо Найданов, Хандажаб Цыренов гэгшэд энэ зунай бэлшээриин үедэ харууhалдаг малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэ соо 1200 граммhаа бага бэшээр нэмээхэ гэhэн зорилготой. Тэдэнэй харууhалдаг малай толгой бүхэнэй шэгнүүр бэлшээриhээ буулгагдаха үедэ 380—391 килограмм болгогдохоор хараалагдана.

Мал адуулагша М. Соктоев 95 эмэ хашараг харууhалдаг юм. Энэ нүхэр тэдэнэй толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэ соо 1000—1100 граммаар нэмээхэ гэжэ шиидэбэ.

Холын бэлшээридэ хамта дээрээ 2507 эбэртэ бодо мал гаргагдажа, hайнаар таргалуулагдаад, олонхинь намартаа гүрэндэ тушаагдахаар түсэблэгдэнхэй. Малай толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр 340—350 килограмм болгогдожо, бүхы малай 98 процентhээ үсөөн бэшэнь тарган сэгнэлтэтэйгээр мяханай комбинадта тушаагдаха юм. Тэрэнэй ашаар совхозой малшад гүрэндэ мяха тушааха энэ жэлэй түсэбые ноябриин 7 болотор сүм дүүргэхэ зорилготой.

Совхозой мал адуулагшад зунай бэлшээриин үедэхи зорилгонуудаа зүбшэн хэлсэжэ, үдэр бүри үхэрэй шэгнүүрые килограммаар нэмээхэ гэhэн социалис уялга абаад, аймагай бүхы мал адуулагшадта хандаhан хандалга-бэшэг баталан абаба.

Манай корр.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ ГЕРМАНИИН ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА ОШОХОЁО МОРДОБО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев ФРГ-гэй Федеральна канцлер В. Брандтын уряалаар Германиин Федеративна Республика ошохоёо майн 18-да Москваhаа мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, граждан авиациин министр Б. П. Бугаев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагшад А. М. Александров, А. И. Блатов, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таhагые даагшын орлогшо В. В. Загладин нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта ФРГ ошобо.

Ю. В. Андропов, А. А. Гречко, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, В. И. Долгих, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд В. В. Кузнецов, Г. С. Павлов, Н. М. Пегов, К. В. Русаков, Г. Э. Цуканов, К. У. Черненко, Н. А. Щелоков, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүд Е. И. Кусков, Г. К. Цинев СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Внуковска аэродром дээрэ нүхэр Л. И. Брежневые үдэшөө.

ФРГ-гэй хэрэгүүдые СССР-тэ саг зуураар эрхилдэг этигэмжэтэ К. Людерс, ФРГ-гэй посольствын дипломатическа хүдэлмэрилэгшэд үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

(ТАСС).

ТАРЯАН ДАЛАЙ ДОЛГИЛХОЛ

РЕПОРТАЖ

Хяагтын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз хамта дээрээ таба мянга гаран гектар талмайда тарилга хэдэг юм. Тэрэнэй нэгэ мянга гурбан зуун гектар газарые шэниисэ эзэлхэ байна. Тус колхозой главна агроном Георгий Гомбожапович Гунсурунов контороhоо гараhаар, хуушан «Волга» машинаараа гүйлгэжэ мэдэбэ. Субаргантын тарялан дээрэ гараhаар, hаял хахалагдаhан хаб хара шорой гартаа адхажа, шииг нойтыень тухайлна.

— Харыт, иимэ зөөлэхэн, шиигтэй хүрьhэндэ ороохо тариха хэрэгтэйл даа. Орой хабар болобо. Үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ арбаад хоног хойно тожо тарилгаяа эхилээбди, — гээд Георгий Гомбожапович хэлэнэ. Тэрэншье зүб. Бэрхэ таряашан тарилгаяа саг болзортонь, шанар hайнтайгаар дүүргэдэг шуу. Хүдэриин совхозой таряашад жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриhөө 17 центнер ороохо хуряаhан юм. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ 17 центнерhээ бага бэшэ ороохо хуряаха социалис уялга колхозой таряашад абанхай.

...Субаргантын полевой станда хүрэжэ ерэхэдэмнай, механизаторнууд булта ажалдаа гараhан, хон-жэн байба. Полевой стан hайнаар түхеэрэгдэнхэй. Саг болзортонь хабарайнгаа тарилгые дүүргэхые таряашадые уряалhан лозунгнууд ханаарнь хадаатай. Ажалай үдэр бүриин дүнгүүд гаргагдана.

Сеялкэнүүдые шагтагалhан тракторнуудые холоhоо харахада, добтолгодо ябаhан танкнууд мэтээр урагшаа тэгүүлнэ. Тооhон тэбхыжэ, хүсэтэ мотоорнуудай абяанhаа талын хүрьhэн доhолходол гэнэ. Полевой станhаа арбаад шахуу модоной зайда Ленинэй ордено механизатор Афанасий Георгиевич Аносовой агрегат шэнийсэ тарижа байба.

— Үсэгэлдэр халаанайнгаа даабарие 170 процент дүүргээ hэмди. Мүнөөдэрэйнгөө даабарие 200 процент дүүргэхэбди. Энэ хэбээрээл ябаа hаа, болзорhоо урид абаhан уялгаа дүүргэхэбди, — гэжэ Афанасий Георгиевич хэлэнэ.

— Афанасий Георгиевич манай колхозой эрхим механизаторнуудай нэгэн. Ямаршье ажалда харюусалгатайгаар хандадаг. Иимэл хүнүүд энэ халуун хаhада олон байха ёhотой, — гэжэ колхозой главна агроном Георгий Гунсурунов механизатораа магтана. Трактористнууд В. В. Жаркой, И. П. Максимов, Ф. Н. Назимов, В. Ш. Унагаев, П. В. Шадрин, Н. М. Игумнов болон бусадшье халаанайнгаа даабарие 160—170 процент хүрэтэр дүүргэжэ, ажалдаа амжалта туйлана. Механизаторнууд халаанайнгаа hүүлээр полевой стан дээрэхи бани соогоо бэеэ угаагаад, (бүхы полевой стан дээрэнь банинууд бии) зохидоор амарха арга боломжотой.

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой таряашад түрүүшын гурбан үдэрэй туршада 855 гектарта тарилга хэхэ даабаряа 1155 гектарта хүргэhэн байба. Иимэ бүтээсэтэйгээр ажаллабал, бүхы тарилгаяа 11 үдэрэй орондо 8 үдэр соо дүүргэжэ болохо гэжэ элирбэ. Тэдэнэр мүнөө шадал хүсэеэ элсүүлэн ажаллажа байна. Нэгэ хэды сагай үнгэрхэдэ, эндэ таряан далай долгилхол.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Тарилгын агрегадууд.

С. ОЧИРОВ.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ДУУНУУД

Буряадай АССР-эй искусствын уран бэлигтэнэй майн 17-до Чайковскиин нэрэмжэтэ зал соо болоhон концерт түрэл ниислэл хотодоо, Соведүүдэй ороной бүхы арадуудта аха дүүгэй амаршалга хүргэhэн мэтээр соностобо. Забайкалиhаа ерэhэн айлшад гоё hайхан концерт табина, республикынгаа искусство, литература Москвада харуулжа эхилээ. Тэдэнэй творческо тоосоон Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаа.

Энэ hайндэрэй программа үргэн ехэ, элдэб янзын. Ниислэл хотын айлшад Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой хүдэлмэришэдтэй, Москва шадарай колхознигуудтай, Москвагай эрдэмтэдтэй, студентнэртэй уулзаха байна. Хани барисаанай үдэшэнүүд композиторнуудай Бүхэсоюзна байшанда, литераторнуудай Түбэй байшанда, Бүхэроссин театрай бүлгэмдэ үнгэргэгдэхэ.

Чайковскиин нэрэмжэтэ зал соо концертын нээгдэхын урда тээ Москвагай газар дээрэ творческо амжалта туйлахыень РСФСР-эй арадай артистка Н. Исакова буряад ороной түлөөлэгшэдтэ хүсэбэ. СССР-эй арадай артист Л. Линховоин харюугай үгэ хэлэхэдээ, хүндэмүүшэ халуунаар угтаhанайнь түлөө москвагайхидта баяр баясхалан хүргөө

Нэгэдэмэл хоор, оркестр концертын түрүүшын дуу — Б. Ямпиловай «Ленин багшаяа магтанабди» гэжэ дуу гүйсэдхэбэ. Буряадай оперо, баледэй театрай, дуу, хатарай «Байгал» ансамблиин, «Тэрэнги», «Сэлэнгэ» гэжэ арадай ансамбльнуудай артистнуудай, Буряадай хореографическа училищиин hурагшадай искусстватай москвагайхид танилсаhан байна. СССР-эй арадай артистнар: хатаршан Л. Сахьяновагай, дуушан Л. Линховоиной гүйсэдхэл программын шэмэглэл болоhон байна.

Арадуудай хани барисаан, сүлөөтэ, жаргалта ажал тухай темэ энэ концертдэ элеэр харагдана. «Хани барисаан» гэжэ хатарай сюитэтэй, «Ород орондо баярхал» гэhэн дуунтай, Ж. Батуевай «Залуу наhан» гэжэ симфоническа сюитын хэhэгүүдтэй сутларагшад танилсаа. Улаан-Үдэhөө ерэhэн артистнар ород, буряад композиторнуудай дуунуудые, Чайковскиин, Бородинай, Прокофьевой зохёолнуудые гүйсэдхөө.

Түгэсхэлдэнь hайндэрэй концертдэ хабаадагшад бултадаа «Амар мэндэ, Москва!» гэhэн дуу омог дорюунаар, hүр жабхалантайгаар гүйсэдхэбэ.

Нүхэд А. Н. Шелепин, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, КПСС-эй ЦК-гай культурын таhагые даагша В. Ф. Шауро, мүн Буряадай АССР-эй партийна, совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд ехэ амжалтатайгаар үнгэрhэн концерт хараhан байна. (ТАСС-ай корр.).

Москва.

...ШАВСКА ДОГОВОРОЙ ...НҮҮДЭЙ НЭГЭДЭМЭЛ ...ТЭ ХҮСЭНҮҮДЭЙ КОМАНДОВАНИДА

...ка договорто хабаатай гүрэнүүдэй Нэгэдэмэл ... Хүсэнүүдэй сэрэгэй Соведэй ээлжээтэ заседани ... Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй ахамад командалагша, ... Союзай Маршал И. И. Якубовскиин түрүүлэлгэ ...3 оной майн 16—17-до Болгариин Арадай Рес... ниислэл — Софи хотодо болобо.

...эл Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй али али талые hонир...ал ябуулгын асуудалнууд заседани дээрэ зүб...гдэhэн байна.

... Соведэй хүдэлмэри тэрээндэ хабаадагшадай ...саанай, үгээ хүсэд ойлголсолгын, нэгэдэлэй ор...алда үнгэрөө.

(ТАСС).

КПСС-эй райкомуудта

УЛААН-ҮДЭ

КПСС-эй Советскэ райком партийна организацинуудай агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй ээлжээтэ семинар үнгэргэбэ.

«КПСС-эй Центральна Комитедэй апрелиин Пленумэй дүнгүүд ба Пленумэй материалнуудые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха талаар агитколлективүүдэй зорилгонууд» гэһэн лекци партиин областной комитедэй лекторнуудэй бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр А. В. Тыхешкин уншаба.

Нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, агитколлективүүдэй ябуулха ажал хүдэлмэри тухай КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Т. Н. Санжиева сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ.

Манай корр.

ХЯАГТА

Хяагтын аймагай агитаторнууд болон политинформаторнуудай семинар болошо дүүрэбэ.

КПСС-эй Хяагтын райкомой секретарь П. Е. Белозеров «КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1973 он) Пленумэй дүнгүүд, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгалтануудтай дашарамдуулан, агитаторнууд болон политинформаторнуудай урда табигдаһан зорилгонууд» гэһэн элидхэл хээ.

Партиин райкомой секретарь Н. Л. Чимитов, аймагай гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник А. А. Никитин гэгшэд Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй өйе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха талаар аймагай ажалшадай абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын ябаса тухай мэдээсээ.

Райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша С. Ч. Бадмаев «Совет засагай жэлнүүдтэ Буряадай республикын экономико ба соёл культурын хүгжэлтэ тухай» хөөрэжэ үгэбэ.

Семинарта хабаадаһан агитаторнууд болон политинформаторнууд ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэлөөр андалдаа, СССР-эй уласхоорондын байдал тухай» партиин обкомой лектор А. С. Серебряковой элидхэл шагнаа.

Манай корр.

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭД

„САГАА АЛМАНАБДИ"

Эдэ хоёр ондо ондоо хүнүүд. Наһаараашье, абари зангаараашье, ажалай намтараарашье. Дмитрий Лупанович Разуваев заводой үнинэй токарь. Дүй дүршэлтэй энэ хүдэлмэришэн социалис мүрысөөндэ амжалта туйладаг. Алексей Плюснин залуу слесарь юм.

Харин «Теплоприбор» заводто эдэ хоёрой нэрэ һүүлэй үедэ ходо суг хамта нэрлэгдэдэг болоо.

Инструментальна цехэй слесарь Плюснин, механо-хабсаралгын цехэй токарь Разуваев гэгшэд энэ жэлэй түсэбые 9 һара соо, хахад жэлэй даабарие 4,5 һара соо, табан жэлэй түсэбые 4 жэл 2 һара соо дүүргэхэ гэһэн мүрысөө хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрүүлһэн байна.

Тэдэнэр иимэ үүсхэл гаргахадаа, мүрысөөндэ оролсохыень хүдэлмэришэн нүхэдөө уряалхадаа, юу бодомжолһон байгааб? Хүдэлмэришэн ганса өөрынгөө урдахи ажал хараха, даабаряа дүүргэхэдээ болоо гэжэ һанаагаа амарха бэшэ, харин совет хүдэлмэришэн гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүрэмөөр ажаллаха гэжэ эрмэлзэһэн байна. Энэ жэлэй гүрэнэй түсэбэй, юһэдэхи табан жэлэй түсэбөөр партиин хараалһан зорилгонуудай дүүргэлтэ хүдэлмэришэдэй гарта, тэдэнэй анхарал оролдолгоһоо дулдыдана гэжэ тэдэнэр һайнаар мэдэрнэ. Тиимэһээ иимэ үүсхэл гаргажа, заводой хүдэлмэришэдые уряалба ха юм.

Тэдэнэр абаһан уялгаяа ямар аргаар бэелүүлхэ байһанаа тодорхойлоо. Нэн түрүүн ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ, энээнэй ашаар бүтээсэеэ дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байна. Токарь Разуваев жэлэй эхинһээ хойшо ажалайнгаа бүтээсэ 13 процентээр, слесарь Плюснин 10 процентээр дээшэлүүлээ.

— Би ажалдаа шэнэ онол арга олоо бэшэб. Ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ, минуташье сагые дэмы һалгахагүй гэжэ оролдоноб, — гэжэ Дмитрий Лупанович Разуваев хөөрэнэ.

Тэрэ ехэ зүб тайлбари үгэнэ. Мүнөө промышленна олонхи предприятинуудта шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Мэргэжэл шадабаряа улам дээшэлүүлжэ байһан хүдэлмэришэд шэнэ онол арга хэрэглэхэ ёһоороо хэрэглэнэбди гэжэ тоолодог юм. Түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридөө нэбтэрүүлээгүй хада, техническэ талаараа баримталагдаһан нормо дүүргэхэнь бэрхэшээлтэй болонхой. Тиихэтэй хамта сагаа алмаха, зүбөөр хэрэглэхэнь ехэ шухала юм.

Д. Л. Разуваев үүсхэл гаргахаһаа урид яһала бодомжолжо үзөө. Бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахын тула детальнуудые тайраха шэнэ инструмент хэрэглэдэг болоо. Энэ инструментые заводой мэдээжэ токарь М. И. Пластинин зохёон бүтээһэн юм. Шэнэ энэ хэрэгсэл детальнуудые һайнаар, нарин нягтаар тайран таарулха арга олгоһон байна. Тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ 7 процентээр дээшэлүүлэгдөө.

Энээнһээ гадна нүхэр Разуваев ажалай сагые хэр хэрэглэнэбиб, ямар юумэндэ дэмы ехэ саг һалганабиб гэжэ хаража үзөө. Тиихэдээ ажалайнгаа эмхидхэл һайжаруулха, хүдэлдэг газараа бүри гуримтай һайн болгохо гэжэ оролдоо. Хэрэгтэй болохо инструмент, жэжэ божо зүйлнүүдээ эртээһээ бэлдэдэг болоо. Хэрэгтэй болохо зэргээрнь тэдэнээ тусхай хайрсаг соо хадагална. Тиимэһээ үлүү ябадал хэнэгүй, гараа һарбайһаар хэрэгтэй инструмент, хэрэгсэлнүүдээ абадаг болонхой.

Тэрэ ганса мүнөөдэрэй, үглөөдэрэйнгөө ажал харана бэшэ. Ойрын хэдэн үдэрнүүдтэ юун хэрэгтэй, ямар материал, детальнуудые хэрэглэхэ тухайгаа бодомжолжо үзэдэг. Эртээнһээ тэдэнээ бэлдэжэ эхилнэ. Нигэжэ ажаллахада, час, минута алмахаһаа гадна, секунда бүхэн үнэтэй болохо ха юм. Хүн бүхэнэй хэрэглэжэ, нэгэл станогто хэдэн операци хэдэг болоһон А. Плюснин даабаряа халаан бүхэндэ дүүргэдэг.

Эдэ нүхэдэй үүсхэл заводой хүдэлмэришэдэй дунда халуунаар дэмжэгдээ. Тэдэнэй жэшээгээр хүдэлмэришэд ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ, бүтээсэеэ дээшэлүүлхэ гэжэ анхарна. Табан жэлэй шиидхэхы жэлэй, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргэхэ мүрысөөндэ олонхи хүдэлмэришэд оролсонхой. Заводой 100 гаран слесарь, токарь, шудхалаашад, фрезеровщигууд, үрэмдэгшэд энэ ажалай сагые гамнажа һураа хада, ехэ бүтээсэ туйлагдаха байна гэжэ нүхэдтөө ойлгуулхые оролдоно.

Урдань заводой токарьнууд хэрэгтэй часть, детальнуудые өөһэдөө зөөдэг байгаа. Бэлэн болгоһон продукцияа мүн лэ өөһэдөө абаашажа тушаадаг һэн. Мүнөө детальнууд болон продукци зөөгдэдэг болоо.

Слесарь А. Плюснин ажалай эмхидхэл һайжаруулхаһаа, ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэһээ гадна эдэбхи үүсхэл гаргадаг юм. Энэ нүхэр залуушье һаа, дүй дүршэлтэй болонхой. Дунда һургуулиин 11 класс дүүргэһэн, техническэ институдта орохо гэһэн хүсэлэнтэй. Алексей научно-техническэ бюллетень, техническэ литература ходо уншадаг, шэнэ онол арга бэдэрэн хэрэглэдэг байна. Энээнэй ашаар тэрэ ажалайнгаа бүтээсэ улам дээшэлүүлнэ гээшэ.

Оньһожоруулагдамал слесарна инструмент, тусхай элдэб хэрэгсэл, зүйлнүүдые жэлэй даабарие 9—10 һарын туршада, табан жэлэй түсэбые дүрбэн жэл үлүүтэй саг соо дүүргэхэ уялга абаһан байна.

Заводой диилэнхи олон хүдэлмэришэд табан жэлэй түсэбые 10 һараар уридшалан дүүргэхэ гэжэ хараалаа. Токарьнууд В. С. Дружинин, М. Ткач, В. Ц. Макаренко, А. Л. Меньшиков, А. И. Яковлев, В. Д. Леташков, слесарь Д. Г. Корнельзен, үрэмдэгшэ М. М. Осколков, фрезеровщик Ф. И. Крылов урдань абаһан уялгануудаа хаража үзөөд, ажалайнгаа бүтээсэ бүри дээшэлүүлхэ, тиигэжэ энэ жэлэй, мүн табан жэлэй даабарине болзорһоонь хэдэн һараар уридшалан дүүргэхэ гэжэ шиидээ.

Мүрысөө үүсхэһэн нүхэд Разуваев, Плюснин хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллана. Тэдэнэр республикынгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шалгаржа ябана. Байгша оной хахад жэлэй даабарие 4.5 һара соо дүүргэхэ гэһэн уялгаяа тэдэнэр бэелүүлхэ байна. Тэдэнэрэй жэшээгээр энэ мүрысөөндэ оролсоһон үйлэдбэриин бусад зарим түрүүшүүл уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ.

Заводой коллектив социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар жэлэй түрүүшын кварталай, апрель һарын даабари болзорһоонь уридшалан дүүргээ. Дүрбэ һарын түсэбһөө гадуур 299 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа. Промышленна продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн түрүүшын кварталай туршада нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 28,3 процентээр ургаһан, ажалай бүтээсэ 6,6 процентээр дээшэлһэн байна.

Р. МАКАЛЬСКАЯ,
манай газетын штатна бэшэ корреспондент.

Зураг дээрэ: партиин гэшүүндэ кандидат, залуу слесарь А. Плюснин.

П. ГОМБОЖАПОВАЙ фото.

АЖАХЫН ГАРГАША ЮУНДЭ ЕХЭБ?

Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй туршада хүдөө ажахые бүри түргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэнһээ абтадаг продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд дотор хэлэгдэнэ. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг дэлбэгээр, бага гаргашатайгаар абахын тула хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон хүдэлмэрилэгшэд оролдожо байнхай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Бэшүүрэй аймагай колхозууд ямараар ажаллажа гарааб гэжэ эндэ тогтохо шухала. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ аймагай колхозууд 1489,5 мянган түхэриг сэбэр олзо олохоор түсэблэһэн байбал, энээнээ арайхан 202,2 мянган түхэригтэ хүргэһэн. «Рассвет» колхоз 51 мянган түхэригөөр гарзатаа. Сагай уларилай бэрхэшээлтэй байһанһаа «Рассвет» колхоз ехэ хохидолдо ороо гэжэ хэлэхын аргагүй. Тон адли эрхэ байдалтай байһан колхозууд тус ажахыда орходоо һайн үрэ дүн туйлажа шадаа.

Нёдондо Калининай нэрэмжэтэ колхоз гектар бүриһөө 11,9 центнер, «Победа» колхоз 11,4 центнер, «Дружба» колхоз 10,5 центнер ороо һо таряа ургуулжа абаһан. Хэрбээ бусад ажахынуудай механизаторнууд Калининай нэрэмжэтэ колхозойхидол ажаллаһан байбал, 370.000 центнер ороо һо хуряажа, 185 мянган түхэриг сэбэр олзо олохо һэн.

Жэл бүри олошоржо байгаа нийтын адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаһан ажахынууд үбэлжэлгээ һайнаар үнгэргэжэ, урдаа табиһан зорилгонуудаа сүм дүүргэдэг гээшэ. Калининай нэрэмжэтэ колхозой луговодууд сабшалангаа һайжаруулжа шадаһанай ашаар жэлһээ жэлдэ үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса хуряажа абадаг болонхой. 1972 ондо тус ажахын луговодууд гектар бүриһөө 23,1 центнер үбһэ хуряажа абаа. Хэрбээ аймагай колхозуудай луговодууд эдээн шэнгеэр ажаллажа гараһан байбал, 51.400 центнер ехэ үбһэ хуряажа абаха һэн.

Аймагай колхозуудта хэгдэһэн бүхы хүдэлмэриин түлөө жэлэй туршада ажалшадта 2956,3 мянган түхэриг түлэгдэхөөр хараалагдаһан. Нёдондо жэл олонхи ажахынууд гүрэндэ һү, мяха, ноохо, овощ, таряа худалдаха даабарияа дүүргээгүй. Колхозуудай тоосоото һунгалтын суглаануудай дүнгүүдые харахада, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 237 мянган түхэриг үлүү гаргашалагдаа.

Зарим колхозуудай мэргэжэлтэд даажа абаһан ажалдаа хариюсалгагүйгөөр хандаһанай, тэрэнээ муугаар ябуулһанай гэмээр иимэ ехэ мүнгэн үлүү түлэгдэһэн байна. Иимэ байдал «Рассвет» колхоздо тохёолдоһон. Тус ажахын главна агроном Абрам Семенович Перелыгин гэнжэтэ ДТ-75 түхэлэй тракторта хүдэлжэ, нормоёо дүүргэһэн механизаторта 2 түхэриг, ДТ-54, Т-38 түхэлэй тракторта ажаллаһан механизаторнуудта 2 түхэриг 50 мүнгэ үлүү түлөө. Хадалиг газар элдүүрилһэн трактористнуудта 30 процент дээгүүр түлэгдөө. Таряалан борнойлхо, нягтаруулха ажалда хүдэлһэн механизаторнуудта 3 мянган түхэриг үлүү үгтөө. Нүхэр Перелыгинэй зохёоһон дүримэй ашаар ажахы салин хүлһэнэй фондһоо гадуур 20—25 мянган түхэриг гаргашалһан байна. Мүн тус колхозой главна зоотехник С. К. Павлов суг хүдэлдэг нүхэрэйнгөө шэнэ аргые ажалдаа хэрэглэхые оролдоо. Һаалишад хэһэн ажалайнгаа түлөө салингаа 4-дэхи разрядаар абаха ёһотой аад, үнэндөө 5-дахи разрядаар түлэгдэнэ. Тугалшад нэмээжэ абаһан центнер шэгнүүрэй түлөө үбэлэй үедэ 2 түхэриг, зунай һарануудта 1 түхэриг үлүү абана.

Тус ажахын мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэдэй даажа абаһан ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаһанай ашаар колхоз иимэ хохидолдо ороо гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Ажалаа хаһа сагтань һайнаар бүтээһэн, түсэбһөө гадуур продукци абаһан ажалшадта шан үгэхэ ушар эндэ үгы.

«Рассвет» колхозой главна инженер Елуп Макарович Афанасьев хамтын зөөри хайша хэрэгээр гаргашалгада мүн лэ зэмэтэ хүнүүдэй нэгэн. Эндэ малшадай ажал оньһожоруулха талаар ямаршье хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Үнеэ һааха ДДА-100 түхэлэй түхеэрэлгэ гурбан жэлэй туршада тодхогдожо дүүргэгдээгүй байһаар. Колхозой складта 15 мянган түхэригэй элдэб запасай частьнууд, детальнууд хэрэглэгдэнэгүй, хэдэн жэлэй туршада тооһо шоройдо даруулжа хэбтэнэ.

Аймагай колхозууд тус бүридөө капитальна барилганнуудые хэжэ гарзатана. Ажахы хоорондын түгэс оньһожоруулагдаһан шахамалнуудай гүүртэнүүдые, фермэнүүдые барибал, холо үлүү һайн байха һэн хаш.

Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозуудта үхэр мал олоор гарзалһан байна. Энэнь продукциин өөрын үнэ сэн хямдаруулгада нилээд нүлөө үзүүлээ. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо 88,1 мянган, «Рассвет» колхоздо 60,9 мянган түхэригэй адууһа мал гарзалһан. Бүхыдөө аймагай колхозуудта 439.7 мянган түхэригэй мал үхөө. Ажалдаа хойрогоор хандадаг, мал олоор үхүүлһэн ээдһээ оройдоол 9,3 мянган түхэриг нэхэгдэһэн байна.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй нэгэдэхи кварталда аймагай колхозууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 109 процент, һү худалдалгаяа 108 процент дүүргэбэ. Ажахын механизаторнууд ороо һо таряанай баян ургаса хуряажа абахын тула оролдоно.

Ажахынуудай механизаторнууд хабарайнгаа тарилгые богони болзорто һайн шанартайгаар дүүргэхэ гэһэн уряа доро ажаллаха зэргэтэй болоно. Таряан ажалай бригада, звено бүхэндэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула оролдохо зэргэтэй.

В. ГОНЧАРОВ.
Хүдөө ажахын министерствын главна экономист.

ФОТО-ҺОНИН

УУЖАМ ДЭЛГЭР ОРОНДОМНАЙ

ШЭНЭ МАШИНА БҮТЭЭГДЭБЭ

Пермиин машина бүтээлгын завод «ЛП-18» түхэлэй шэнэ машина олоор бүтээн гаргаба. Тус машина ой модоной ажахынуудта хэрэглэгдэхээр бүтээгдээ.

Эдэ машинануудые хэрэглэхэдэ, бригадын ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлнэ, гар ажал һэлгэгдэнэ.

«ТТ-4» түхэлэй тракторай бааза дээрэ хүдэлгэгдэхөөр бэлдэгдэһэн энэ машинын механизмуудые заводой конструкторнууд Красноярскын «СИБНИИЛП» институдай эрдэмтэдтэй хамта зохёогоо. Жэлэй дүүрэтэр Пермиин машина бүтээгшэд 300 иимэ машина бүтээн гаргахаар хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой хабсаралгын цех соо. «ЛП-18» түхэлэй машинанууд ой модоной хүдэлмэрилэгшэдтэ эльгээгдэхээр бэлэн болоод байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ФОТО-ҺОНИН

ШУБУУНАЙ ШЭНЭ ФАБРИКА

Томск хотодо дүтэхэнэ, Китат гэжэ түргэн урасхалта хадын горхоной эрьедэ Туганскын шубуунай фабрикын түрүүшын ээлжээнэй байранууд урган бодоо. Тэрээнэй эргэлээд, байрын олон дабхар гэрнүүд баригдана. Эндэ хүдэлмэришэд бүхэн олон алба хаагшад байрлаха юм.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ эндэхи шубуудай Томскын худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ промышленна предприятинуудта 20 миллион үндэгэ, шубуунай 2500 центнер мяха эльгээхэ хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дальбараануудай цех соо. Эндэхи хүндэ хүшэр ажал оньһон, автомат аргаар бүтээгдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

КОЛХОЗОЙ СОЦИАЛЬН[А] ХҮГЖЭЛТЫН ТҮСЭБ[ЭЙ] АША ТУҺААР

Пензиин, Тулын, Курганай болон Россин бусад областьнуудай түлөөлэгшэдэй дүршэл шудалха зорилготойгоор Тамбов талын хоёрдохи Пересыпкино гэжэ тосхондо ерэдэг. Айлшад эндэхи «Победа» колхозой ээдһээ һургаал абадаг, шэнэ барилгануудаарнь һонирходог.

Түрэл колхозойнгоо хүгжэлтэ тухай хөөрэхэдөө, тэрээндэ коллективэйнгээ социалис хүгжэлтын табан жэлэй түсэбэй удха шанартай байһые тэндэхид омогорхон тэмдэглэдэг. Һмагтал тэрэнэй дүүргэлтэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэдэ, колхознигуудай сүлөөтэй сагаа зүбөөр үнгэргэхэ, һураха хэрэгтэ тон ехэ туһа хүргөө.

Эршэтэй коммунист П. А. Банников арба гаран жэлэй урда тээ энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэ болоо юм. Тэрэ сагта хүнүүд, илангаяа залуушуул, колхозһоо город ябашадаг байгаа. Нэгэтэ зобонги шарайтай жолоошо Николай Шевяковой тэрээндэ ерээд, һүхөөр сабшаһан шэнгэр хэлэхыень шэнэ түрүүлэгшэ һанадаг:

— Ябаха гэжэ шиидэбэб... Салин хүлһэндэ гомдоногүйб. Гэр бүлэмни эдихэ хоолтой, үмдэхэ хубсаһатай. Манда арбадахи класс үгы байна. Хүүгэдээ һургахые ондоо тосхондо ябуулха хэрэгтэй... Ганса арбадахи класс бэшэ ааб даа,— гэжэ тэрэ гомдолтойгоор хэлэбэ.

Садхалан байдалаараа колхознигой һанаан дүүрэхээ болёо гэжэ Банников өөрөө мэдэдэг байгаа. Тэрэнэй һанаа сэдьхэл баясуулхын, ажал хүдэлмэриинь һонирхолтой, хүгжэлтэтэй болгохын тула бэшэ урмашуулганууд хэрэгтэй. Түрүүлэн юу хэхэб гэжэ түрүүлэгшэ хүнүүдээр хөөрэлдэжэ эхилбэ. Түбхын түрүүн социальна хүгжэлтын түсэб табиха хэрэгтэй гэжэ хамтаараа тобшолол хэбэд. Тэрэ түсэб соо хамтын ажахы хүгжөөхэ, колхознигуудай мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ асуудалнууд дэлгэрэнгыгээр харуулагдаха ёһотой.

Бүхы һуудал байдалаа, культураа хубилгажа эхилхэ гэжэ шиидэбэд. Тамбов хотоһоо архитекторнуудые урибад. Тэдэнэр хоёрдохи Пересыпкино тосхонние шэнэлэн хубилгаха олон жэлэй түсэб табихадань туһалба. Энэ түсэбые 1968 ондо болоһон хамтын суглаан дээрэ колхознигууд баталһан юм. Харин бодото дээрээ хүн бүхэн эсэгынгээ, үбгэ эсэгынгээ хуушан шабар гэрһээ бэлэхэнээр гарахагүй байшоо. Тиимэһээ колхозой правлени, эдэбхитэд, партбюро ойлгууламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа юм.

Тиин хуушан тосхоной хажууда шэнэ хото бодожо эхилээ һэн. Хараалагдаһан түсэбнай хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ тосхоной хүн бүхэн обёордог болоо. Хоёр дабхар гэрнүүд тэбхысэ бодобод. Тэдэнэй дунда сагаан тулгатай соёлой байшан. Эндэ лекци, хөөрэлдөө шагнажа, кино болон уран һайханай бүлгэмэй концерт хаража болохо. Колхозой духовой окрестр бүгэдэндэ мэдээжэ болонхой. 300 хүнэй багтаха зал үнинэй багаданхай. Мүнөө тэрэнэй хажууда баһа нэгэ томо байшан баригданхай. Нэгэдэхи дабхарта — хэлхеэ холбоон, сберкасса, гостиница, хоёрдохи дабхарта — колхозой правлени. Дунда һургуулиин байшан мэнэ бэлэн болохонь, хажуудань — магазин, быткомбинат. Хүүгэдэй саад, столово, пекарни • үни баригданхай. Эдэ бүгэдые тойроод гоё һайхан хуһан модод ургуулагданхай.

Колхозой шэнэ түбэй дундаһаа иишэ тиишээ шэнэлэгдэһэн гудамжанууд һалаатана. Айл бүхэнэй сонхо доро уһа абадаг колонко, гэр бүхэнэй орой дээрэ телевизорэй антеннэнүүд, хаа хаанагүй зайн гал оронхой. Баталагдаһан түсэбөөр бэшэ, харин өөрынгөө һууһан һуурида шэнэ гэрээ бариха гэжэ нэтэрүүгээр оролдоһон моришон Иван Бердиков түрүүлэгшэдээ нэгэтэ бэшэ баяр хүргөө:

— Намда зүбөөр ойлгуулжа үгэһэнтнай ехэл һайн гэээшэ, Петр Андреевич. Шэнэ гудамжада һуухада ондоол гоё байна даа!

Хайшаашье ябахаяа болёод, мүнөө автомеханигаар хүдэлжэ байһан Николай Шевяков колхозһоон гаража ошоогүйдөө баһал баяртай. Тамбовһоо зуу гаран модо холо байдаг нютагтаа хүнүүд городуудһаа бусажа ерэжэл байдаг.

Сэрэгэй алба дүүргээд хүбүүд гэртээ яарадаг. Һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь түрэһэн нютагтаа үлэдэг. Колхоздо залуушуул олон, тэрэ тоодо жара гаран комсомолшууд. Социальна хүгжэлтын табан жэлэй түсэб бэелүүлгэдэ гаргаһан гаргаша иимэ ехэ аша туһатайгаар бусажа ерээ хаям!

«Победа» колхоздо хүдэлмэрилэгшэд дуталдахаяа болинхой. Фермэ, бригадануудаар хүдэлхэ хүнүүд дүүрэн. Мэргэжэлтэдые [...] өөһэдөө бэлдэнэ. [...] хорёод стипендиа[...] ститудуудта, техни[...] тэ һуралсана, [...] торнуудые гэр [...] һалгаангүй бэлдэнэ.

Хүдөөгэй залуушуу[лые] гаха, хүмүүжэхэ [...] гы нээгдэнхэй. Мэнэ [...] һаалишан байһан [...] Степанникова мүнөө [...] комой секретарь [...] байна. Тэрэ 26 [...] Тиихэдэ бригадирну[...] гений Сидельников, [...] сандр Серповский, [...] ник Раиса Судоргина [...] бүришье залуу байха [...] һото техникэ жо[...] түрүү дүй дүршэл [...] рүүлхэ хүнүүд [...] Эдирхэг зүрхэтэй [...] шуул, дүй дүршэл [...] наһатайшуул хүсэ [...] хамтаруулан, колхоз[...] дэлнэ.

Түргэнөөр, гарза [...] гаар барилга хэхы[н] хирпиисын өөрын [...] байха ёһотой гэжэ [...] шэл харуулаа. Пер[...] нэйхид энээнние бии [...] хой. Заводойнь [...] хирпиисэ хэдэг [...] бии. Энэ жэл тэдэнэр [...] лион шахуу өөһэдын [...] пиисэ гаргаха. Үшөө [...] рэгтэй, һонин юумэ [...] — колхознигуудай [...] шэнэ гэрнүүдые барин [...] гада байгуулха болон [...] гэжэ барилга ту[...] хүнгэнөөр, зохидоор [...] болохонь.

Мүнөө болотор [...] баряагүй гэнэдээ [...] колхознигууд хэлсэн [...] клуб шэнги, илангаяа [...] шуулда хэрэгтэй. Эд[...] зын модо олоор һу[...] хоёрдохи Пересыпки[но] ри гоё һайхан болгохо [...] рэмүүдые тойруула[...] нүүдэй амарха талм[...] ри мүнөө жэл байгуу[...] жэ харааланхай.

Тус ажахы жэлһээ [...] бүри ургажа, бэхижэ[...] хай. Мянга табан зуу[н] дэй байха оньһожору[...] һан комплексын түр[...] барилганууд үнгэрөө[...] мар ашаглалгада [...] 500 гектар тарилгы[н] уһалагдахаар бэлдэг[...] «Газараа эрхим һ[...] эрхилдэг колхоз» гэһэ[н] зэргэ олохын түлөө т[...] байна.

СССР-эй 50 жэлэй [...] зорюулагдаһан баяр[...] лаан дээрэ КПСС-эй [...] Генеральна секретарь [...] Л. И. Брежневэй [...] элидхэл пересыпкина[...] ехэ һайн һайхан һан[...] дол асараа. Энэ һанал [...] лоо һаяхан болоһон х[...] гаа суглаан дээрэ [...] хэлээ. Үнгэрөөшэ жэл[...] гасуурта ажахынгаа [...] һан гарзые бүри му[...] габшагай шударгы [...] реэрээ бусаахабди гэ[...] хознигууд мэдүүлбэ. [...] рай тарилгын хүд[...] малай үбэлжэлгэ кол[...] эмхитэй һайнаар [...] байна.

Юһэдэхи табан [жэлэй] һүүлшын жэлдэ кол[...] гоо эдлүүриин газа[р] гектар бүридэ 120 [...] мяха, 550 центнер һ[...] тэхөөр абаха, та[...] гектар бүриһөө 30 [...] ороо һо таряа хуряа[...] эндэхид найданхай.

— Областиин бүхы [...] гаран ажахыда коллек[...] дэй социальна хү[...] табан жэлэй түсэб та[...] хай,— гэжэ партиин [...] мой секретарь О. К[...] нова тэмдэглэнэ.— [...] рөөшэ жэлэй ган гас[...] ды бэрхэшээлнүүдые [...] раашье һааһ. ехэхэн [...] хэгдэжэ байна. Уһал[...] газараа түргэнөөр [...] хэмжээн абтанхай. [...] мүнөө жэл уһалагд[...] зарай хэмжээн хоёр [...] нэмэгдэхэ. Хори гаран [...] ган гектар сабшалан [...] бэлшээриин газар у[...] шэ намар һайжару[...] Ажал хүдэлмэриин [...] үдэр бүри үргэдэжэ [...]

Мал таргалуулха [...] ран оньһожоруула[...] комплекс Тамбовой [...] до ашаглалгада [...] Энэ табан жэлдэ 62 [...] барилга бүтээгдэхэ [...]

Хоёр мянга гаран [...] совхозуудай [...] дууд институт боло[...] кумүүдтэ һурана. [...] жа байгаад һурадаг [...] ришье олон. Залуу [...] басагад һуралсалай [...] надуудта һуража, [...] янзын мэргэжэлтэй [...] Харюусалгатай [...] залуушуулда най[...] Мүнөө областьдо 35[...] молшууд фермэ, [...] нуудые хүтэлбэрилнэ. [...]

Шэнэ клубууд [...] библиотекэнүүд [...] спортивна талмай [...] болоно. Түрэл кол[хоз] омогорхон, тэндэһ[...] шье ошохо һанал [...] хүнүүд үнэн з[...] ажаллана. Энээндэ [...] на хүгжэлтын түсэ[б] шанар арсашагүй.

В. СТЕ[...]
ТАСС[...]
Тамбовой [...]

Июниин 17-до—нютагай Соведүүдэй һунгалта

ЭРХИМҮҮДЭЙ ЭРХИМҮҮД— ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД

РГАЖАН

РГАЖАН. (Телефоноор ...). Карл Марксын нэрэмколхозой гэшүүд Баянгоһунгуулиин округһоо айСоведэй депутадта кан...дудаар ажахынгаа түрүү- — ахалагша хонишон ... Гомбоевич Раднаев, ...шан Нина Гармаевна Рад..., тракторист Валерий ...евич Пирнаев, ахалагша хонишон Долгор Бадмаевна Малатханова, колхозой правлениин түрүүлэгшэ Бато Будаевич Ринчино, КПСС-эй райкомой секретарь Даши Жамбалович Бубеев, ажалшадай депутадуудай Баргажанай аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Николай Никитович Михайлов, аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй эрхилэгшэ Петр Васильевич Хунданов гэгшэдэй нэрые дурадхаба.

Уланай колхозой гэшүүдэй хамтын суглаанай болоходо, аймагай Соведэй депутадта кандидадуудаар ажахын ахалагша хонишон Эльвира Доржиевна Романовае, ахалагша һаалишан Цырема Шагжиевна Пиртановае, Уланай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Цырен Бабушкеевич Гармаевые, колхозой главна зоотехник Агния Тибашкеевна Цыремпиловае, ажалшадай депутадуудай Баргажанай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин начальник Валерий Павлович Пуляевскиие, колхозой правлениин түрүүлэгшэ Сергей Ламожапович Гатаповые дэбжүүлээ.

УНТ

...ДАРИН. (Телефоноор абАжалшадай депутадууБаунтын аймагай Соведэй ...дта кандидадуудые дэб... үргэлжэлһөөр. Аймаг «Рассвет» колхоздо үнгэр...һэн һунгуулиин урда тээ...глаан дээрэ аймсоведэй ...дта кандидадуудаар тус ...зой түрүү малшан Сод... Очирович Раднаев, колхо... правлениин түрүүлэгшэ ...Жунио Галсанович Цыренов гэгшэд дэбжүүлэгдэһэн байна. «Путь к коммунизму» колхозой Россошино тосхоной һү һаалиин фермын малшад ажахынгаа түрүү һаалишан Ирина Саратовна Батуевае, Бусанай загаһа олзоборилгын участогай коллектив КПСС-эй Баунтын райкомой секретарь Владимир Николаевич Козулиниие, Муйска лесопунктын коллектив хүдэлмэришэн Любовь Адамовна Копинае, Багдаринай экспедициин Ципиканай геолого-шэнжэлэлгын партиин коллектив аймагай больницын главна врач Владимир Владимирович Тармаевые, мүн тус партиин Карафтидай участогай хүдэлмэришэд Галина Александровна Морозовае, Виктор Дмитриевич Агарковые, Багдаринай экспедициин Чининскэ геолого-шэнжэлэлгын участогай коллектив аймагай прокурор Виктор Григорьевич Шуваловые, Муйска участогай больницын хүдэлмэрилэгшэд ажалшадай депутадуудай Муйска сельсоведэй түрүүлэгшэ Григорий Иванович Сорокиниие аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлжэ, өөһэдынгөө этигэл найдабари үзүүлбэ.

В. МАКСИМОВ,
КПСС-эй Баунтын райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ААН-ҮДЭ

...ТЯБРЬСКА РАЙОН. Эндэ...ромышленна предприяти..., дээдэ ба тусхай дунда ...улинуудта, эмхи зургаа... Улаан-Үдын городской, ...ой Соведүүдэй депутадта ...дадуудые дэбжүүлхэ һун... урда тээхи суглаанууд ...о үргэлжэлһөөр. Лени...дено мяха-консервын ...надай хүдэлмэришэд, ин...рно-техническэ хүдэлмэ...шэд болон алба хаагша...мтын суглаан ехэ дэб...ын оршон байдалда боло...гэрөө. Комбинадай түрүү ...эришэдэй нэгэн, Социа... Ажалай Герой Владимир ...вич Немочиниие Улаан... горсоведтэ һунгалта үн... һунгуулиин 322-дохи округһоо депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри суглаан дээрэ нэгэн дуугаар абтаба. Нүхэр Немочин ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө ульгэр жэшээ харуулдаг болоһоор үнинэй юм.

Октябрьска районой Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин 162-дохи округһоо депутадта кандидадаар Социалис Ажалай Герой Клавдия Ивановна Филиппова дэбжүүлэгдэбэ.

Буряадай мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан һаяхан болоо. Городской Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин 306-дахи округһоо депутадта кандидадаар ВЛКСМ-эй гэшүүн Вячеслав Георгиевич Черных дэбжүүлэгдээ. Энэ нүхэр эндэ модошо дарханаар хүдэлхэ зуураа, ажалдаа эрхим дүнгүүдые туйладаг, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байха юм. Тиигэжэ хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болонхой.

Городой Октябрьска районой Соведэй депутадта кандидадаар бэрхэ хүдэлмэришэн, эдэбхитэн Тамара Сергеевна Шургинае дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри мебельнэ, модо болбосоруулгын комбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ абтаба.

Улаан-Үдын нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай хамтын суглаан дээрэ городой Соведэй депутадта кандидадаар Макар Егорович Егнаевые дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри гаргагдаба. Энэ нүхэр предприятиин нооһо угаагшадай бригадираар ажаллажа, хүдэлмэридөө һайн дүнгүүдые туйлана. Бригадань даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг юм. Октябрьска районой Соведтэ һунгалта үнгэргэхэ һунгуулиин 50-дахи округһоо депутадта кандидадаар нооһо тушаан абагша, коммунис ажалай ударник Валентина Филипповна Амагырова дэбжүүлэгдэһэн байна.

Манай корр.

* * *

...ААН-ҮДЭ. Горсоведэй, ...знодорожно райсоведэй ...тадта кандидадуудые ...үлгын суглаанууд ...ай Улаан Тугай орден...иазаводто үнгэргэгдөө. ...спубликымнай түрүү ...ой хүдэлмэришэд нюта... засагай органуудта ...ынгөө түлөөлэгшэдые дэбжүүлээ. Ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг, һайн жэшээ харуулдаг нүхэдөө тэдэнэр нэрлээ. Хабсаралгын цехэй хүдэлмэришэд инженер Владимир Семенович Белых гэгшые райсоведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээд, 195-дахи округто һунгагдаха зүбшөөлөө үтэхыень тэрэнине гуйһан байна.

Авиазаводой үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн, гагнуурша-хабсаргагша Петр Тимофеевич Моисеенко Улаан-Үдын горсоведэй депутадта кандидадаар нэрлэгдээ. Железнодорожно райсоведэй депутадта кандидадуудаар түрүү хүдэлмэришэд, электромонтёр Евгения Арсентьевна Шарагулова, автомашинын жолоошон Иннокентий Васильевич Собенников дэбжүүлэгдэһэн байна.

А. БЕЛОУСОВА,
заводой газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

ЛЭНГЭ

...ИНООЗЕРСК. (Телефо...абтаба). Аймагай колхоз, ...үдта, предприяти бо...мхи зургаануудта һун... урда тээхи суглаа... үнгэргэгдэжэ, зондоо ...эй, түрүү ажалаараа ...й болоһон хүнүүдээ ай... Соведэй депутадта кан...аар дэбжүүлнэ. Аймагай ...эй депутадта кандида...е дэбжүүлгэдэ зорюулат... хамтын суглаан 68 ок... болоно үнгэрбэ. Һунгуулиин 61-дэхи округоор XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой бэрхэ хонишон Дулмажап Доржитаровна Будаева аймагай Соведэй депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлэгдэбэ. Һунгалтын урда тээхи суглаан Тельманай нэрэмжэтэ колхоздо болобо. Эндэ сугларагшад ажахынгаа түрүү һаалишан Нина Гомбоевна Бальчиновае аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Оньһожоруулагдамал нүүдэл 697-дохи колонныя коллективэй хүдэлмэришэд ВЛКСМ-эй гэшүүн, штукатуршан Нина Дмитриевна Бородинагай нэрын депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэхэдэ, сугларагшад альга ташалгаар угтаа.

Аймагаймнай ажахынуудта, эмхи зургаануудта поселково, сомоной Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлгэдэ зорюулагдаһан суглаан эхилбэ. Иимэ суглаан Сэлэнгын совхоздо үнгэрөө. Республикымнай солото һаалишадай нэгэн, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Тадвашкина Сэлэн-Дүүмын поселково Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ. Һунгалтын урда тээхи суглаан аймаг дотор үргэлжэлһөөр.

Д. ЦЫДЫПОВ,
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

Таниие ямараар хангана б?

БЭРХЭ ОЁДОЛШОД

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг үйлэдбэритэй тусхай зургаанууд зарим һуурин тосхонуудта бии болонхой. Эндэ нютагай зоной захилаар хубсаһа оёхо, гутал заһабарилха, үһэ заһаха, фото-зураг буулгаха гэхэ мэтэ ажал хэдэг юм. Энэмнай мүнөө үеын байдалаар ажалшадта тон хэрэгтэй ехэ юумэ бүтээдэг үйлэдбэри болоно. Иимэ мастерскойнууд — ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадта мэдэлтэй юм.

Ажаһуудалай Тарбагатайн комбинадай тиимэ мастерской Ехэ-Куналей тосхондо бии. Эндэхи оёдолой мастерскойдо ажалшадай захилаар эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй болон үхибүүдэй гадар хүбсаһа оёдог. Мастернүүд О. А. Рымарева, Е. Л. Семенова гэгшэд ажалайнгаа нормые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байхаһаа гадна, ажалшадай захил эрхим һайнаар, түргэн бүтээжэ үгэдэг түла, нютагайхидтаа магтаалтай юм.

О. А. Рымарева олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрэ профсоюзай месткомой гэшүүн, уран һайханай самодеятельностиин эгээл түрүүнэй үүсхэлшэ юм. 1959 ондо Москвада болоһон Буряадай искусство ба литературын декадада хабаадалсаһан, мүн үнгэрэгшэ жэл Эрхүү хотодо үнгэргэгдэһэн уран һайханай зональна харалгада шэмээшэгүүдэй хоорой дуушан байжа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран гарта оёдолшод (зүүн гарһаа) О. А. Рымарева Е. Л. Семенова хоёр.

З. ВЕСНИНАГАЙ фототекст.
Улаан-Үдын аймаг.

БҮД БУХЭ ЗОХИД БОЛОХО

Эрдэмтэдэй лабораторинуудта

Наукануудай академиин физическэ химиин институдай эрдэмтэд Москвагай текстильнэ институдтай хамта 50 процент хүрэтэр вискозын утаһанай холисотой нооһон бүдые бүхэ болгохо арга олобо. Электроной аргаар вискозын утаһан радикалнууд гэжэ частицануудтай болодог. Тэдэнь мономерэй (эндэ стиролой) молекулэнүүдтэй нэгэдэхэдээ, утаһан полистрол хоёрой дунда химическэ бэхи холбоо бии болгоно. Утаһанда полимерэй хубинууд аһалдажа, бүдые бэхи болгоно. Полимерэй иимэ шэнжэтэй болоһон бүд удаан саг соо элэдэггүй.

Мүнөө институдай лабораторинуудта энэ туршалга хэгдэжэ байна. Багахан, ойролдоо табан процент полистрол хэрэглэхэдэ, бүд 2—2,5 дахин бүхэ болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, химиин эрдэмэй кандидат Г. Г. Рябчикова туршалга хэхэеэ бэлдэнэ.

ТАСС-ай фотохронико.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

АЖАЛША БҮЛЭ

Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхоздо Антон Васильевич Колмаковой бүлэ ажаһуудаг юм. Энэ нүхэр ветеринарна фельдшерэй мэргэжэлтэй. Һаяар дала наһатай болохонь. Теэд ажалгүй һуужа шадахагүй байшоо.

Үндэр наһатай боложо пенсидэ гарабашье, үшөө ажаллаһаар. Колхозой хоёрдохи комплексно бригадын ветфельдшерээр хүдэлнэ. Үбэлэй сагта шаргаар, зундаа мотоциклаар адууһа малай фермэ, гүүртэнүүд тээшэ ошожо ябахыень заатагүй харахат. Хүдэлмэридэ анхаралтайгаар хандадаг, һэргылэмжын хүдэлмэри саг соонь ябуулдаг заншалтай. Дүй дүршэлөөр баян Антон Васильевич колхозой правлениин, партийна организациин зүгһөө нэгэнтэ бэшэ һайшаалда хүртэһэн байна.

Антон Васильевич хоёр хүбүүтэй юм. Тэдэнь эсэгэдээ адли ажалша бэрхэнүүд, түрэл колхоздоо хүдэлнэ.

Тэрэнэй ехэ хүбүүн Павел аймагай, мүн республикын бэрхээр мал адуулагшадай нэгэн болонхой. Тэрэ һүүлэй үедэ мал шахан таргалуулха гүүртэдэ хүдэлнэ. Һүүлэй гурбан жэл соо 850 гаран толгой эбэртэ бодо мал һайса шахан таргалуулаад, гүрэндэ тушаагаа. Тэдэ үхэрнүүдэй 85 процентнь тарган сэгнэлтэтэйгээр абтажа, толгой бүринь дунда зэргээр 349 килограмм болоһон байна. Байгша оной түрүүшын квартал соо тэрэнэй гүүртэһээ гүрэндэ тушаагдаһан үхэр бүхэн 377 килограмм шэгнүүртэй байгаа. Саашадаа толгой бүриин шэгнүүрые 390—400 килограммда хүргэхэ зорилготой.

Ажалша бэрхэ малшан Павел Антонович Ажалай Улаан Тугай орденоор, багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар шагнагданхай. Мүнөө малайнгаа зунай байрые заһабарилжа, зуһаландаа нүүхэеэ түхеэржэ байнхай.

Антон Васильевичай хоёрдохи хүбүүн Василий түрэл колхоздоо трактористаар ажалладаг юм. Тэрэ жэл бүри газар хахалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг, хэһэн ажалынь һайн шанартай байдаг. Үбэлэй һаранuудта колхозой адууһа малай фермэ, гүүртэнүүдтэ үбһэ, бусад тэжээл зөөдэг ажалтай. Даажа абаһан трактораа һайнаар заһабарилжа, үглөө мүнөө полидо гарахаар бэлэн болгоод байна. Наһажаал үбгэн Колмаковой ашахүбүүн Витя баһал трактористаар ажаллана.

Антон Васильевич, тэрэнэй хүбүүд ажалша бэрхэ хүнүүд гэжэ нютагайнь зон ойлгоһоор үнинэй. Тиимэл хадаа тэдэнэр нютагаархинайнгаа дунда хүндэтэй болонхой ха юм.

П. ХАЛТАНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО ХИЛЫН ГААНАҺАА

ДЕЛИ

Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдэй суглуулбари Индиин арадуудай хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэбэ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүдэй, статьянуудай гүйсэд суглуулбарине Индиин «Пиплз Паблишинг Хауз» гэдэг түрүү шэглэлтэй хэблэл олон хэлэнүүдээр барлан гаргаа.

Энэ суглуулбарине хэблэн гаргалга Л. И. Брежневтэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шан барюулалгада зорюулагдаһан байна гэжэ хэблэлэй директор, Индиин Коммунис партиин Түбэй Гүйсэдхэхэ Комитедэй гэшүүн Х. К. Вьяс мэдүүлбэ. Ленинскэ гадаадын политика бэелүүлгэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал бэхижүүлгэдэ нүхэр Леонид Ильич Брежневэй оруулһан туһа нэмэрине Индиин олониитэ, ороной демократическа бүхы хүсэнүүд үндэрөөр сэгнэнэ.

БОНН

ФРГ-гэй правительствын түлөөлэгшын мэдүүлгэ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной уулзалга хэлэр ФРГ-дэ ошохоёо байһан... дашарамдуулан, ФРГ-гэй правительствын тусхай түлөөлэгшэ фон Бехмар пресс-конференци дээрэ мэдүүлгэ ...бэ. Тиихэдээ энэ ерэлгэнь Советскэ Союзай, Германиин Федеративна Республикын хоорондохи харилсаае улам ...жаруулха арга олгохо ... Федеральна правительство найдажа байһанаа элирхэйлээ.

Хоёр гүрэн 1955 онһоо ... дипломатическа харилсаа тогтоонхой. Тиигэбэ... 1970 оной августын 12-... баталагдаһан договорой ...ээр хоёр ороной харилсаа холбоо үргэнөөр хүгжөө...арга туйлагдаа гэжэ тэрэ ...мдэглэбэ.

Л. И. Брежневэй албанай ...ээр ерэлгэ гансашье ...маниин Федеративна Республикын ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаанда ..., мүн Хельсинкидэ, Ве... зүбшэлэгдэжэ байгаа ...алнуудта шухала удха ...артай байха гээд правительствын түлөөлэгшэ мэ...лэбэ.

БОНН

ГАЙХАМШАГТА ХЭРЭГ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй Бонндо ерэхэеэ байһан тухай ФРГ-гэй хэблэл, радио, телевидени үргэнөөр бэшэнэ, дамжуулгануудые хэнэ. Хүндэтэ совет айлшанай ФРГ-дэ ерэлгэ СССР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаа хүгжөөлгэдэ шэнэ шата нээхэ байна. Энэнь Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай байха гэжэ газетэнүүдтэ толилогдоһон материалнууд соо тэмдэглэгдэнэ. ФРГ-гэй политическэ ба ниитын ажал ябуулагшадай интервью үргэнөөр толилогдоно. Нүхэр Л. И. Брежневэй хани ёһоной уулзалга хэхэеэ Федеративна Республикада ерэхэеэ байһан ушарые тэдэ халуунаар амаршалхадаа, энэнь хоёр ороной хоорондохи харилсаа саашадань хүгжөөлгэдэ, Европодохи түгшүүрил һуларуулгада нүлөөлхэ байха гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлнэд.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерэлгэ эб найрамдалай ба амгалан ёһоор зэргэ оршохын түлөө тэмсэлдэ шэнэ хүсэ нэмээхэ байха гэжэ этигэн найданабди, — гэжэ «Унзере цайт» газетэ бэшэнэ., — Л. И. Брежневэй ФРГ-гэй Федеральна канцлер В. Брандтын хоорондо үнгэргэгдэхэ хөөрэлдөөнүүд Советскэ Союзай ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаае саашадань амжалтатайгаар хүгжөөхэдэ шухала удха шанартай байха.

ПАНАМА

Панамын министрэй мэдүүлгэ

ТАСС

Панамын аша туһа хараада абажа, Панамын каналай асуудал гуримшуулагдаха гээд этигэн найдажа байһанаа Панамын гадаадын хэрэгүүдэй министр Хуан Антонио Тэк хариин оронуудай журналистнуудтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

1903 оной дарлалта мүлжэлгэтэ договорой үндэһөөр США каналые, мүн тэрэнэй оршон тойронхи газарые мэдэлдээ барижа байдаг юм. Ондоо канал бариха тухай асуудал шиидхэхэ эрхэ США-да олгохо тухай эрилтые Панама буруушаана гээд Тэк мэдүүлээ.

БУЭНОС-АЙРЕС

Буһалгаа соносхобо

ТАСС

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө Аргентинын урда захада байдаг «Росон» түрмэдэ хаагдаһан хүнүүд үлэсхэлэн хооһоор байхые соносхобо. Түрмын захиргаанай галзуу муухай хашалга харшалалта хэдэгыень буруушаажа эдэнэр иимэ ябуулга хэхэ ушартай болоо.

БЕРЛИН

Коль Бартай хөөрэлдэбэ

ТАСС

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи статс-секретарь М. Коль, ФРГ-гэй министр Э. Бар гэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөн болобо. Хоёр талые һонирхуулдаг асуудалнуудаар һаналаа хэлсэһэн байна гээд АДН агентствын мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

Ээлжээтэ хөөрэлдөөн байгша оной майн 30-да Бонндо үнгэргэгдэхөөр хэлсэгдээ.

ВЕНЭ

ВЕНЭДЭХИ ЗҮБШЭЛЭЛГЫН ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ТАСС

Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хорооохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ бэлэдхэл хэхэ зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнэй ээлжээтэ пленарна заседани дээрэ һанамжануудаа хэлсэлгэ дүүрэбэ. Зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдтэ хабаададаг совет делегациин толгойлогшо О. Н. Хлестов үгэ хэлэхэдээ, Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хорооохо тухай асуудалда Советскэ Союз анхаралаа ехээр хандуулна гэбэ. Энэ хадаа КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдан абтаһан эб найрамдалта программын шухала хубинь болоно. Советскэ Союзай, социалис хани нэгэдэлтэ бүхы оронуудай залан сэхэ политика бэелүүлһэнэй ашаар Европо түбидэ һайн хубилалтанууд боложо байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Тиигэжэ хөөрэлдөөнүүдтэ амжалтатайгаар бэлэдхэл хэхэ арга бии болоо.

ПНР-эй, СРР-эй түлөөлэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хорооохо тухай хөөрэлдөөнүүдтэ бэлэдхэл хэлгэтэй холбоотой асуудалнуудаар оронуудайнгаа хараа бодолые элирхэйлһэн байна.

Зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүдэй үедэ энээндэ хэды ороной хабаадаха, хэлсээнэй ямараар үнгэрхэ байһан тухай асуудал зүбшэлжэ дүүргээ.

ОТТАВА

М. ШАРПЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шарп парламентын гадаадын хэрэгүүдэй ба национальна оборонын комисси дээрэ үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын байдалда зорюулагдаһан мэдүүлгэ хэбэ. Европодохи байдалай һайжарһанһаа, советамерикан харилсаанай заһарһанһаа уламжалан, уласхоорондын түгшүүрил һуларжа байна гэжэ М. Шарп тэмдэглэбэ. Аюулгүй байдалай асуудалаар Европын оронуудай хоорондын хөөрэлдөөнүүд, стратегическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хорооохо тухай хөөрэлдөөнүүд ашаг үрэ ехэтэй байха гээд найдагдана гэжэ министр тэмдэглээ.

Советскэ Союзай, Канадын хоорондохи харилсаае һайжаруулха асуудалнууд дээрэ М. Шарп тогтобо. «Нёдондо Канадын премьер-министрэй Москвада албанай хэрэгээр ерэхэ үедэнь баталагдаһан промышленна ба ниитын харилсаанай гурбан хэлсээе хараада абажа, Канада Советскэ Союз хоёр ажалаа ябуулна», — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

САНТЬЯГО

Чилиин президентын декрет

ТАСС

Нийслэлэй Сантьяго провинцида онсо байдал болюулха тухай декредтэ Чилиин президент Сальвадор Альенде гар табяа. Майн 5-да «Патриа ба либертад» гэжэ хархис эмхиин һүйдхэлтэ ябуулгануудые хэһэнһээ уламжалан, онсо байдал тогтоогдоо һэн.

ПАРИЖ

Хөөрэлдөөнүүд эхилбэ

ТАСС

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын түлөөлэгшэ Ле Дык Тхо, национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджер гэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөнүүд Париж шадарай Сен-Ном-Ла-Бретеш гэжэ багахан хотодо эхилбэ. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай Париждахи хэлсээ бэелүүлгэдэ хабаатай асуудалнуудые зүбшэлөө.

ДАР-ЭС-САЛАМ

ИЗРАИЛИИЕ БУРУУШААНА

ТАСС

Бужумбураһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Бурундиин Республика Израильтай дипломатическа харилсаагаа таһалаа гэжэ ороной гадаадын хэрэгүүдэй харилсаа холбооной ба түсэблэлгын министр Артемон Симбананийе мэдүүлбэ. Араб гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр Израилиин хэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгые Бурунди буруушаана гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ГАВАНА. (ТАСС). Африкын, Азиин ба Латинын Америкын арадуудтай һаналаа нэгэдэлгын эмхи (ОСПААAЛ) мэдүүлгэ хэхэдээ, Палестинын арадта эсэргүүгээр Израилиин бэелүүлдэг ээрхэт түримхэй политикые эрид буруушааба.

ВАШИНГТОН

Бомбодолгые буруушаана

ТАСС

Камбоджые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо байһан ушарые США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын бүлэг гэшүүд буруушааба. Сэрэгэй харата ябуулганууд конгрессэй хараа бодолдо зүришэнэ, тиимэһээ «Холбоото Штадуудай конституцида таарахагүй, харша» байна гэжэ конгрессменүүд эридээр мэдүүлээ.

БОНН

БАРЦЕЛИИН ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Энэ жэлэй июниин 12-то Бонндо зарлагдаха ХДС-эй съезд дээрэ кандидатураа дахин дэбжүүлхэ хүсэлэнгүй байһанаа Баруун Германиин правительствада ороогүй партиин — ХДС гэдэг партиин түрүүлэгшэ Р. Барцель мэдүүлээ. Партиин шэнэ түрүүлэгшые һунгалга съездын зүблэхэ зүйлэй гол асуудал болохо гээд Р. Барцель ХДС-эй хүтэлбэрилхы зургаанда эльгээһэн бэшэг соогоо тэмдэглэнэ.

ТӨЛӨӨ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:

Унжагайрһан барилгашад, харюусалгагүй хүтэлбэрилэгшэд.

Уран шүлэг, дуу хүгжэм.

БЕТХОВЕНОЙ ХҮГЖЭМ ЛЕНИН СОНОСОНО

Владимир Ильич Ленин хүгжэмдэ айхабтар дуратай һэн. Илангаяа классическа хүгжэм шагнаха дуратай байгаа. Бага наһандаа тэрэ фортепьяно дээрэ наадажа һураһан байна. Ехэ бэрхэ хүгжэмшэн Мария Александровна Ульянова Бетховеной зохёолнуудые ходо наададаг байһан. Агууехэ композиторай хүгжэмдэ Володя Ульянов угаа дуратай һэн.

«Партийна ба улас түрын айхабтар ехэ ажалтайшье һаа, Ленин зарим нэгэ сүлөө сагтаа хүгжэм шагнаха дуратай һэн, — гээд түрэлхидынь, нүхэдынь хэлэдэг. — Илангаяа Бетховеной хүгжэмдэ дуратай бэлэй». Анатолий Васильевич Луначарский Москвагай комсомолшуудтай хөөрэлдэхэдөө: «Бетховеной фортепьяно дээрэ наадаха сонатануудайнь нэгые шагнаад, Владимир Ильич: «Хүнэй оюун ухаан иимэ зохёол бүтээгээ гэжэ һанахадаа, би хүнби гэжэ омогорхомоор» гэжэ хэлэһэн юм». Тэрэ сонатань Бетховеной суута «Аппассионата» һэн» — гэжэ хөөрэһэн юм. (Журнал «Музыкальная жизнь». 1970. № 7.8-дахи хуудаһан).

Совет искусство шэнжэлэгшэд Ленинэй концерт хараһан тухай материалнуудые суглуулжа байнхай. Комсомолой залуу хүдэлмэрилэгшэ Елизавета Драбкина («Елизавет-борбилоо» гэжэ тэрэниие Ильич шоглон нэрлэгшэ һэн). эхэтэеэ Москвагай консерваториин Ехэ залда концерт харахаяа ерэһэн байна. Лениние концертдэ хараһан тухайгаа тэрэ «Бодолнууд» гэһэн рассказ соогоо бэшэнэ. Зал ехэ хүйтэн байһан байгаа ха. Хүнүүд барандаа хубсаһатаяа, малгайтаяа һууба ха. Бетховеной алдарта «Кориолан» гэһэн увертюрэ зэдэлбэ. Ленин малгайгаа абаад, захаяа буулгаба. «Хүгжэм шагнажал байгаад нюдэнэйнгөө булангаар Ильичые харахадам, оройдоо хүдэлэнгүй, хүгжэмэй агуу аялгада абтанхай һуугаа» — гэжэ Е. Драбкина бэшэнэ.

Бетховеной юһэдэхи симфони Ленинэй шагнаһан тухай уран зохёолшо Г. Серебрякова «Түрэл шарай» гэһэн очерк соогоо бэшэнэ. (Журнал «Советская музыка», 1963, 9-дэхи хуудаһан).

Ленинтэй хамта хүдэлһэн, большевик, элитэ пианист М. С. Кедровые һайн мэдэнэ ёһотойт. 1920 ондо Михаил Сергеевич партиин даабаряар ороной хойто хизаар эльгээгдэһэн байгаа. Тэндэ байха зуураа М. Кедров Архангельскын «Известия» газетэдэ «Ленин ба Бетховен» гэһэн статья хэблүүлээ бэлэй. «Владимир Ильич хилын саана байхадаа, хүгжэмэй үдэшэнүүдтэ ябадаг. Бетховеной соната болон увертюрэнүүдые анхаралтайгаар шагнадаг һэн, — гэжэ тэрэ бэшэнэ. — Нэгэтэ концертһээ бусажа ябахадаа, Надежда Константиновнада «Эгмонт» тухай нигэжэ хэлэһэн юм: «Ши заабол шагнаарай. Хүгжэм болбол эрэлхэг хүнэй сэдьхэлдэ дүлэ бадаруулха ёһотой», — гэһэн Бетховеной үгэнүүд энэ увертюрын эпиграф 'боломоор».

Арадай комиссарнуудай Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Цюрупа нэгэтэ бэшэ гэртээ хүгжэмэй үдэшэнүүдые үнгэргэдэг һэн. Ильичые уридахань, тэрэнь ходол сүлөөгүй байдаг һэн. Гэбэшье нэгэ үдэшэ ерээ бэлэй. Ехэ бэрхэ пианист Г. Романовский тэрэ үдэшэ Бетховеной «Патетическэ соната» наадаба. Энэ сонатада В. И. Ленин угаа дуратай һэн гэжэ Н. К. Крупская хэлэдэг. Бетховеной хүгжэмдэ Ленин бүхы наһандаа дуратай байһан. Агууехэ композиторай хүгжэм Ленинэй хүдэлмэрилхэдэнь туһалдаг, аргагүй ехэ зүрхэ сэдьхэлэй баяр асардаг һэн.

Н. МАТОРИН,
Буряадай АССР-эй арадай артист.

ТАНИЛСАГТЫ:
Содбо ЕШИСАМБУЕВ

Содбо Ешисамбуев Агын буряадай национальна округой Алхана гэжэ нютагта түрөө. Эдир наһанһаа үльгэр түүхэдэ дуратай, буряад уран зохёолшодой бэшэһэн номуудые һонирхон уншадаг, шүлэгүүдыень сээжээр мэдэдэг байһан юм. Дунда һургуули дүүргээд, өөрынгөө «Эрдэм» колхоздо үлэжэ, машинын жолоошон болоо. Тиихэдээшье уран зохёолоо орхёогүй, харин заримдаа өөрөө «гуурһаа туршажа» эхилбэ.

Мүнөө Содбо Ешисамбуев хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдые бэлдэдэг Улаан-Үдын техникум дүүргэжэ байнхай. Һаяхан өөрынгөө шүлэгүүдые Уран зохёолшодой холбоондо асаржа, бидэндэ харуулаа. Мүнөөнэй залуу үетэнэй сэбэр сэхэ сэдьхэл, үнэн зүрхэн — шүлэгүүд соонь сохилжо байдагынь һайшаалтай.

Николай ДАМДИНОВ, поэт

Хуби заяан

Огторгойдо ониб-аниб
гэлдэһэн
Одо мүшэдэи орьёлоон
соо
Онсо намда нэрлэлтэй
Одоншье байжа болохо
ха.
Үргэн дэлхэйн түмэн зоной
Үдэр бүрнин урасхал соо
Өөрымни дамжан гаталха
Орьёлшье заабол байна ха.
Ажалай нэрээр суурхаһан
Артель баялиг нютагтам
Адхан минии жолоодохо
Алдарта хэрэгэй оньһон
бии.
Эрэ түрэһэн табисуураар
Инагай зүрхэ хүлгүүлээд,
Үри хүүгэдые үдхэжэ,
Үнэржэн баяжаха заяан бии.

Үглөө ябахам

Үглөө ябахам, үглөө!
Үреэ нютагаа зорихом
Үргэн тэрэ дайдада
Үнэр баян колхозойм
Үхэр һүрэг үбэлжэнэ.
Холоһоо машина хаража,
Хүүгэд намай уттаха.
Буурал хүгшэд сугларжа,
Бүхы һонин дуулахал,
Баясан намай тойрохо.
Үүлөө ябахам, үглөө.
Одо мүшэтэй байхада.
Нютагайм эрхим малшад
Үнэтэ ашаем абажа,
Үреэл үгээ түүрээхэ.
Харгы замдам заяаха.

Хүхын дуун

Ургы һалбараад, хүгшэршоо,
Хонид садаад, тэниишоо.
Хүбшэ тайга сэнхиишоо.
Хүхын дууе хүлеэшоо.
Май һарын хорин хоёр
«Михуула» үдэр гэлдэнэ.
Хүхын дууе шагнахаа
Хүгшөөдэйм эртэ бодоо.
Баруун арын хуһад
Бүришье үдхөөр ногоороо.
Баглаа сэсэрлигэй гүн соо
Бахархан хүхы донгодошоо.
Гүүг-гүүг, гүүг-гүүг.
Гоёхон сагаа магтаа гү?
Хүтдүүд, галзууд,
Гуламта нютагай домог
гү?
Газарай хүрьһэн хүбхыжэ,
Ногоон дурдамаар сэнхиинэ,
Мээхэй хонид бэлшээридэ
Зэрэлгээн болоно тамарна.

Шэлэһээ бууһан горхоной
Һэбшээ туугаад
ерэхэлээр,
Жэгүүртын хүгжэм
шагнажа
Сээжэдэм бодол мүндэлнэ!

* * *

Инаг дуранай альбанда
һэнжэгыдүүлһэн
Арбан долоо наһамни
һэрижэ,
Гушан гурбанайм гуурһан
доро
Гунигай долгёор һудалдамни
лугшана.
Эрдэм хэшээлэй үнсэг
дамжаһан
Эдир залуугайм намдуухан
үглөөнүүд
Галта түмэрэй хүнхинөөтэ
абяагаар
Гарнуудайм балсан доро
үнгэрнэ!
Ажалай магтаал-хэйра
үршөөгдэһэн
Арюун байдалай үнгэрһэн
сагууд
Үглөөнэй зүүдэн мэтээр
дүүжэндэж,
Урагшаал дабхихые уряалан
байна.

Буряадай АССР-эй 50 ЖЭЛ

СОЛЫЕШ ДУУЛАНАБ, БУРЯАДНИ!

— Э-һэй! Амар мэндээ! Аялга дуунайм дээжэ болон ородог, уянга шүлэгэйм уран шэмэг болодог, аян замдам нүхэр янзаар үдэшэдэг дуулим Буряадайм баян байгаалиин дээжын шэмэг — буурал мүнгэн мундаргата хаданууд, номин уһата гол мүрэнүүд! Хуудам үргэн талынтнай хурса шэмэрүүн һалхинһаа даарангүй, буряад хасабша малгайгаа абажа доро дохин мэндэшэлнэлби.

Эдир бага наһанһаа элдин талынтнай хилэн торгон энгэр дээрэ үндын бодоһоноо, эхынгээ дууулаһан үлгын дуунай уярма аялгада дууран һажадагаа һанахадам үни шэнгил даа. Саг жэлэй ошожо, үдэр хоногой үнгэрөөшье һаа, зүүдэндээ манажа хонодог таанадни мартагдахагүйгөөр зураглагдан үлэнхэйлта. Баян дэлгэр сэдьхэлтэй, тэнюун уужам һанаатай ажалша бүхэриг арадшни энэ талыеш үрэжүүлжэ, элдин дайдыеш адуу малаар бүрхөөгөө ха юм.

Буряад оромни!

Сэнхир номин огторгойдоо дууша уран шубуудай аялга зэдэлгэнэш, энэ элдин таладаа ажалай эршэ бусалганаш.

Уужам, дэлгэр юм даа минии Буряад орон. Буурал сагаан Байгалайш долгин баянхан арадайш алдарта габьяае түүрээн домоглодог лэ. Мүльһэн сагаан мундаргатай Мүнхэ-Сарьдаг уулам-ни мандаһан ерээдүйнш замые дуудаһан шэнгил.

Баргажан, Зэдэ, Яруунa, Аха, Түнхэн, Хори, Хэжэнгэ

УЯНГА

нютагуудааршни ажалаараа алдаршаһан солото хүнүүд олон даа. Баянш, үргэнш, һайханиш даа, Буряадни! Гэбэшье эдэ олон нютагуудайш дундаһаа Хэжэнгээ дурдажа, тэрэнэй ажалша зон тухай, зэрэлгээндэ хүхэрэн униартаһан хизааргүй дэлюун дайда тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Жэлһээ жэлдэ хонин һүрэгһөө ехэ ноохо, олон хурьга абадаг суута хонишод — Шоён Найдановна Намжилов, Цыпилма Булатовна Цыденова, мүн нютагайм хонишон басаган, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Надежда Ринчинимаевна Раднаева, һүн сагаан эдеэгээ дэлбэрүүлһэн бэрхэ һаалишад Дулма Галсанова, Доржима Базаржапова, Санжидма Чимитдоржиева, Мария Гладких, Надежда Рекунова гэгшэд, нута сабшалан һайжаруулха талаар дүршэлтэй луговод Степан Петрович Линенцев гэхэ мэтэ ажалай баатарнууд Хэжэнгэым үргэн талаар суурхан байдаг лэ.

Хэжэнгэ, Хэжэнгэ...

Хүнэй сэдьхэлдэ урин зөөлэхэнөөр соностоһон нэрыеш дуулахадаа, наранай туяада шэжэр мүнгөөр хашарһатан урдаһан Хэжэнгэ голой эрьедэ зогсожо, миралзатаһан долгинойш урасхалые һайшаан хараха дурам хүрэдэг лэ. Юун тухай дурдаагүйб, юун тухай дуулаагүйб даа харьялан урдаһан тунгалаг уһаншни? Булад хатуу туруутай эмниг моридой түбэрөөн соогуур, һэлмэ жадын, эртэ мэсын ханхиналдаан, сабшалдаан соогуур үнгэрэн ошоһон тэрэ жэлнүүд тухай, эртэ урдын элиинсэг хулинсагайнгаа, үбгэ эсэгэнэрэйнгээ харанхы барга сагай урдан ошоһон тухай эбхэрэн мушхарһан долгидшни дабтан үгэлнэл.

Эршэтэй хүсэтэйгөөр долгёо эбхэрүүлһэн Хэжэнгэ голойм эрьеһээ баатарлиг хүбүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын галта шэрүүн дайнда мордоо бэлэй. Байлдаанай шуһата ехэ тэмсэл соогуур баатарлигаар унаһан олон мянган сэрэгшэдэй мүнхэ нойрые нангинаар сахин, мүнхын алтан зула һүлдэ болон носоно.

Хурса гуурһанай үзүүр дороһоо ханхинан зэдэлһэн дуунай жэнхэни аялга доро мүндэлэн түрэһэн шэнгиляши. мүнгэн сагаан Хэжэнгэмни! Хэжэнгэ, Хэжэнгэ... Хүрьһэтэ газарташ тоонтоёо олоһон эдир залуу үетэншни үүлэгүй сэлмэг огторгойдо мандаһан наранай һайхан туяахаар ерээдүй урдахи замаа гэрэлтүүлжэ, эхэ эсэгэнэрэйнгээ хэжэ эхилһэн ажалай замые үргэлжэлүүлнэ. энэ һайхан талыеш улам үрэжэлтэй баян болгоно. Тэдэнэй дуулаһан дуун, хэһэн ажал соонь хэбэд номохон Хэжэнгэ нютагаа магтаһан аялга мүнхэ хабарай дуун шэнги зэдэлэн, дүлэтэн носоһон ошон шэнги бадаран байхал!

Н. ДАГБАЕВА.

ШЭНЭ БААР СОО

ГАЗАА ТЭЭҺЭЭНЬ һөөл зохидоор үнгын шэрээр гоёон шэрдэһэн, аршаг доогуурнь тойруулаад, буряад угалза хээ хэжэ, хяазатуулан шэмэглэһэн шэб шэнэ гэр ябаһан лэ хүнүүдые «орожо хэшээгыт» гэжэ урин дуудажа байһандал харагдана.

Һаяшаг Хэжэнгэ тосхондо «Тунгалаг» гэжэ шэнэ баар нээгдээ

Үүдыень татажа ороходо, һаруул сэбэрхэн зал соо набтаршаг столнуудта хүнүүд һуугаад, пивэ ууҗа, хоншуухан үнэрөөр анхилһан халуун бууза, һаяхан шараһан мяхан-шашлык эдинэ. Уриханаар энеэбхилһэн Октябрина Дугарцыренова модон боошхо сооһоо хөөһэтэмэ пивэ шаажан, шабар лонхо, аягануудта хээд лэ хүнүүдтэ һарбайна.

— Һони һүрэгөө тиигэнэ гү, али ходо иигэжэ байха юм гү, юрэдөөл, зон манай баарта, таһалдаагүй ерэжэл байдаг болонхой. Хүдэлмэриинтөө һүүлдэ хүнүүдэй эндэ орожо, нам һуугаад, унда харяасатай пивэ ууха, халуун бууза, шашлык, шанаһан талха, айраг, тараг гэхэ мэтэ буряад эдеэ хоол барижа, яаралгүй хөөрэлдөөд, һайнаар амараад гарахадань яһала зохид болоо,— гэжэ баарые даагша Октябрина Дугарцыренова хэлэнэ.

Досоохи бүхы гоёолто, шэмэглэлынь хуу буряад маягтайгаар хэһэн, элдэб угалзанууд, буряад басагадай, хуурша үбгэнэй дүрэ зураг ханаарнь харагдана. Саашаа ороходо «хонишоной зал» гэжэ нэрлэгдэһэн бүришье зохидхон, морнной тахашуугаар бүгаагтуулан хэһэн столтой, хүндэтэ айлшадые уттаха тусгаар зал бии. Энээн соо ажалай түрүүшүүлые хүндэлхэ, хүнүүдые пенсидэ үдэшэхэ, комсомол-залуушуулай хурим түрэшье хэхэдэ болохо юм.

— Бодотоор амарха, сүлөө сагаа һайнаар үнгэргэхэеэ ерэгшэдэй хажуугаар, элдэб архиншад, һогтуушуул, хулиган аашa гаргаха дуратайшуул эндэмнай баһал орожо магад. Тиимэшүүлэй харгые ишшэ хаахын тула ниитын эмхинүүд, комсомол-залуушуул эндэ ехэ юумэ хэхэ, эмхидхэхэ ёһотой гэжэ һанагдана, — гээд залуу официант басаган Жаргалма Санжижапова хэлэнэ.

Зүб лэ даа. Энэмнай хүдөөгэй хүн зоной ажабайдалай улам болбосон һайн, хүхюун сэнгэлиг, культурна зохид боложо, хүдөө тосхонуудай хото городой түхэлтэй боложо байһанай нэгэ шэнжэнь ха юм. Республика соо хоёрдохи иимэ баар нээгдэбэ гээшэ. Түрүүшынхинь Закаменск хотодо бии болоо һэн.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. «Тунгалаг» баарай байшан. 2. Буфетчица Октябрина Дугарцыренова. 3. Баар соо.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Х... барай тарилгын шиидхэ... үдэрнүүд» — түрүү бэшэ... «Республикын тариалан д... рэ». — суглуулбари. Бур... дай АССР-эй Верховно Со... дэй Президиумэй Указууд...

Хоёрдохи хуудаһанда. «Жу... рам — амжалтын эхин» г... һэн В. Дмитриевэй стать... «Холбоолжоной үүрк... ерээдүй» гэжэ С. Богуслав... скиин статья. Түрэл орон д... торнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Республикын ниислэл хот... һайндэртэ бэлдэнэ» — ... Убеевэй статья. Хилын саа... һаа абтаһан ТАСС-ай мэдэ... сэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Байгаали хамгаалха асууд... лаар Е. Поповагай стат... Нютаг нютагай һонин. М... гэжэлтын зүбшэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

13.05 — Һүүлэй һо... 13.10 — Үнгэтэ телевидени. «Түрэһэн үдэрөөршни, Пионерни!» — һурагшадта ... рюулагдаһан дамжуулга. 13.30 — «Салют, Пионерия!» — фильм - концерт. 14.10 — «Циркын галнууд» — телевизионно шэнжэлгэ. 14.50 — «Минии жаргалтай байдаг газар» — телефильм. 15.20 — «Элүүр энхэ байдал» — эрдэм ... гэрүүлгын программа. 15.5... — **Үнгэтэ телевидени.** Ү... буудтэ мультфильмнүү... харуулагдаха. 16.20 — «... мире бизнеса». «Буу ... наймаалагшад». 16.45 — «Хүгжэмтэ киоск». 17.15 — «А. Мулярчик. «Присутствие — теле-зүжэг. 19.0... — «Время» — мэдээсэлэй программа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй Германиин Федеративна Республика айлшалалга тухай. 19.45 — классическа хүгжэмэй концерт.

Улаан-Үдэ харуулна:

20.30 — «Түүдэг» пионернүүдтэ телевизионно ... торина.

«Орбита» харуулна:

21.50 — **Үнгэтэ телевидени.** «Конец атамана» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 23.00 — футболоор СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө. «Заря» (Ворошиловград) — «Динамо» (Киев). 01.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй Германиин Федеративна Республика айлшалһан тухай.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

16.45 — «50 жэлэй ту... жа бэшэг». «1937-дохи он...» 17.35 — «Угрюм-река» — телевизионно уран һайханай фильм. (4-дэхи сери).

сагай уларил

Республика дотор... ноөдэр үүлэтэйшэг байха ... ра бороо орохогүй. Темпе... тура 14—18, Байгалай ... то эрьеэр, хойто аймаг... даар 10—14 градус дула... Улаан-Үдэдэ һүниндөө 1—... үдэртөө 15—17 градус ... лаан байха гэжэ Улаан-Үд... авиаметеостанци мэдээсэнэ.

Будамшуу

ХЭДЭН ЖЭЛ СОО НОБШОРЬООР

Тэрэ гэһэнһээ хойшо аяар дүрбэн жэл гурба һара үнгэршөө. Мүнөө үеын дабшасаар хэмжээхэ болоо һаа, энэ хугасаада нилээд олон түсэб бэелүүлэгдэжэ, хото городууд аржылдан бодонхой, уряалан даллажа байдаг шуу. Эгээл тэрэ үедэ, 1968 оной февралиин нэгэ үдэр Сэлэн-Дүүмын хүн зон город тухай бодомжолоогүй, харин нютагтаа ягаадшьеб даа шэнэ һургуули барюулха тухайда хөөрэлдөө бэлэй.

Уданшьегүй аймагһаа хүнүүд ерэжэ, баруун добыень хүндэлөөшэнь, утаашань хэмнээд, тоогүй олон гадаһа зоогоод, гэдэргээшье харангүй арилһан гэхэ. Һүүлээрнь тэрэ добыень онгилжо малтаад, шэнэ һургуулиин һуури табигдажа захалба. Үхибүүдэй баярлаһан гээшэнь аргагүй. Үндэр наһатайшуул иишэ ерэжэ, хүсэтэ техникын хүдэлхые гайхан хаража, өөһэд хоорондоо иигэжэ хөөрэлдөө һэн:

— Сэг гээшэмнай хубилшоо даа. Бар хүсэ гаргахаа болёо а юм. Техникээ иигэжэ хүнхинүүлжэ байгаа һаань, гайхаа ехэ, эндэмнай удангүй городшье бодожо магад лэ.

— Зай, городоор яахамнайб даа. Харин һургуулиимнай бүтээһэниинь хүрөө бэшэ юм гү даа.

— Эхилһэн хадаа бушуухан дүүргэхэ байха. «Түргэлэ», «үтэ наашань» гэжэ бэе бэеэ шамдуулжа байхыень харанагүй аалши? Аша, гушанарнай жаргахань гээшэ?

Мүн даа. Сэлэн-Дүүмын хүн зон бүлтадаа баясаа һэн. Теэд һургуули мүнөө болотор «баригдажа» байһаар. Барилгын дүүрэхые хүлеэжэ сүхэрһэн ехэшүүл, багашуулшье урмаа хухаранхай, барилгашадта гомдоно. Теэд һүүлэй үедэ эндэ оньһото техникэ түршэгэнэхөө, барилгашадшье шууялдахаа болинхой, һоб-һонор байдал үзэгдэнэ. Энэнь ямар удхатайб? Тайлбарилаад үзэе.

Аяар 1141 һурагшад хуушарһан хабхар байшандаа һураха баатай болоно. Үһээгэйнь үргэбшэнүүд, полойнь хабтагайнууд үмхиршэнхэй, спортивна залай хананууд эндэ тэндээ хазайжа, үнгэ зүһөө хубилшанхай. Шлагаар шудхагдажа хэгдэһэн корпусуудай ханануудынь зарим газартаа түгдэржэ хахаржа байна. Эдэ бүгэдэ Сэлэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэмэй зүгһөө зарлагдаһан комиссиин акт соо тэмдэглээтэй. Теэд һургуулиин барилгые түргэдүүлхын тула ямаршье хэмжээн мүнөө болотор абтаагүй. Минии хубхай хооһон хөөрэлдөөгөөр дүүрэшэнэ.

Үшөө нёдондо хүрэлхид, мүн багшанаршье һургуулиин баригдаад дүүрэхэ байһанда найдадаг һэн. Теэд дэмыл даа. Одоо сожоо татахагүй, хашан шархаа барилгашад гэхэ юм гү, али уялгадаа хайхарамжагүй хандадаг хүнүүд иимэ юм гү? 589-дэхи ПМК энэ барилгые заабол дүүргэхэбди гэжэ найдуулаа һэн.

Теэд барилгашад найдабаригүй байшоо: оньһожоруулагдамал подрядна участок эмхигүйгөөр ажалдажа эхилбэ, заримдаа саг соонь хүдэлмэришэдөө асархагүй, нэгэ заримдаа материалаар хангахагүй.

Гурбан жэлэй туршада нэгэдэхи дабхарай зүүн талын хахадшье дүүргэгдээгүй. Арай гэжэ хэһэн юумэеэ гурба дахин эбдэжэ, дахин хэхэ баатай болоо һэн. Һүүлээрнь 589-дэхи ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэд һургуулиин энэ барилгада «хүйтэржэ» эхилбэ.

Тэрэнэй һүүлээр тус барилгые ондоо эмхи зургаан — 697-дохи ПМК (начальнигынь М. И. Антонов) даажа абаа һэн. Тиихэдэнь нютагайхид баясажа. Барилгын участок ерэжэ, тойрон байжа харадаг болоо. Үдэр, хоногууд һубарилдан ошожо, һургуулиин байшан дээшээ үндыхэ юм бэшэ. Тиигээд лэ 1971 оной июль һараһаа хойшо һургуулиин барилга дээрэ мүртэй юумэн хэгдэнэгүй. «Шалтагааниинь гэхэдэ, һайса шэнжэлэгдээгүй газарта һургуули баригдажа эхилээ. Газар дороһоо гарадаг уһан, шабарлиг хүрьһэн барилгада һаад хэнэ. Шэнэ техническэ шиидхэбэри, һууринуудые һэлгэжэ табиха ондоо проект хэрэгтэй. Хоёрдохёор, «Бурцелинстрой» трест барилгын материалнуудаар мууса хангана. Шухала хэрэгтэй СПТК-63 — 12 плитэнүүдээр бидэ хангагданагүйбди, тиимэһээ барилгамнай урагшагүйдэнэ» — гэжэ 697-дохи ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэд хашалгүй мэдүүлнэ.

1971 оной декабриин 14-дэ зургаан инженер — барилгашадһаа бүридэһэн республиканска комисси ерэжэ, шалгалта хээ һэн. Тэдэнэй тоодо Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи капитальна барилгын управлениин начальник В. А. Корнеков, архитектурын управлениин начальнигай орлогшо В. М. Прохоров гэгшэд ерэлсээ. Одоо ямаршье орёо асуудал шиидхэхэ шадалтай, уялгатай түлөөлэгшэд ха юм.

Тэрэ комисси һургуулиин барилгые газаа досоогүй хаража, һайса шалгажа үзөөд, өөһэдынгөө һанамжые ойлгуулан акт табяа бэлэй. Барилгын зүүн хахадайнь ханануудые бүхэлхэ, харин баруун хахадайнь һуурине дахин заһаха, шэнэ проектын ёһоор, 3,75 метр гүнзэгыгөөр һуулгаха. Зунай сагта урадхал уһанай барилгада һаад хэдэг хаданъ байшангай һууриень үбэлэй сагта тогтоожо бариха, һургуулиин барилгые ямаршье ушарта зогсоохогүй гэһэн шанга шиидхэбэри комисси гаргаһан гэхэ.

— Нэрэтэй солотой түлөөлэгшэд ерэжэ, зарим нэгэшүүлэй һүүлые һайса мушхаа гэлсэнэ. Шэнэ һургуулимнай одоошье баригдахань шуу, — гэжэ нютагайхид найдаба.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо жэл дүрбэн һара үлүүтэй саг үнгэрөө. Гэбэшье, һургуулиин барилга урдынхяараал унжагайрһаар. 697-дохи ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэд даалгагдаһан хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандана гэжэ хэлэлтэй. Гадна барилгын шанар аргагүй муу.

— Нигэжэ барижа болохогүй жэшээ эндэ харанабди, — гэжэ В. А. Корековой хэлэһэн үгэ һанагдана.

Акт соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, барилгын ёһо дүрим баримталагдаагүй, ехээр хазагайруулһан ушар бии. Жэшээлхэдэ, һууринь зарим газартаа 2—3 миллиметр хүрэтэр, тиихэдэ баригдажа эхилһэн нэгэдэхи дабхарай хананууд 12 миллиметр хүрэтэр ган габа гаранханхай. Гансал энэ баримтаһаа согсолол хэдэ үзэхэдэ, 697-дохи ПМК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй барилгын бүтээсые, мүн шанарыень оройдоо шалгадаггүй байһаниинь балшыса элирнэ. Ажалай журам угаа һула. Хүдэлмэрилэгшэд дуратай сагтаа ажалһаа ябашана. Архи, тамхи намнаашадынь бэшэндээ һаад тойбо хэнэ, тиимэһээ барилгын хүдэлмэри ехээр һаатуулагдана. Жэшээлхэдэ, барилгын эхилһэнһээ хойшо табан прораб, зургаан мастер һэлгэгдээ.

1972 ондо барилга үргэлжэлүүлхэ хэрэгтэ 90 мянган түхэриг һомологдоо. Энэнь барилгада табигдаһан бүхы мүнгэнэй арбанай нэгэ хуби болоно. Арбанай нэгэ хуби. Хэрбээ энэ янзаар барилга үргэлжэлөө һаа, шэнэ һургуулиин барилга ойрын жэлнүүдтэ баригдажа дүүрэхэнь мэдэгдээгүй. Һуралсалай гол байшанһаа гадна, теплицын, котельнын, спортивна городогой барилга эндэ хараалагданхай. Мүнөө бидэ юу харанабибди? Баригдажа эхилэгдэһэн аад, юундэшьеб хаягдаһан байшангай гурбадахи дабхарта, мүн бусадшье талмайдань эбдэрһэн хирпиисэ, түмэр түдэгэ обооржо хэбтэнэ. Баригдажа байһан байшан бэшэ, харин задалагдажа байһан гэр шэнги харагдана.

Хабар, зунай урин дулаан сагта барилгын ажалые хурдан түргэнөөр, һайн шанартайгаар ябуулхада эгээл таатай үе мүн. Теэд энэ һургуулиин барилга дээрэ мүнөө нэгэшье хирпиисэ нэмэгдэнэгүй, хамаг юумэн тэрэл хэбээрээ тэбхыжэ хэбтэнэ. Һургуулиин баруун хахадай һуури тогтоохо газар үбэлэй янгинама хүйтэндэ малтагдаһан юм. Харин арай шамай малтаһан, түхеэрһэн һууриня бүри һая, хабар болоһон хойно дахин булаа. Иихэдээ энэмнай юун болоно гээшэб? Хэды ехэ мүнгэн зөөри хии хаягданаб?

«Бурятцелинстройн» (697-дохи ПМК энэ трестын мэдэлдэ юм) ахалагша инженер нүхэр Мизилиндэ хандахада, иигэжэ хэлэнэ:

— Энэ һургуулиин барилгые һаатабаригүй ябуулха онол арга, зүб шиидхэбэринүүд үшөө олдоногүйл даа, Зун болоходо, газар дорохи урадхал уһан, шабарлиг хүрьһэн тойбо татана. Барилгын талмай дээрэхи уһа шабар хатааха тушаа проектнэ институдай зохёоһон шиидхэбэринүүд, хэмжээ ябуулганууд хүсэндөө хүргэгдэнэгүй, барилгашадай урда табигдаһан зорилгонуудые хангаңагүй. Мүнөө үедэ «Бурятгражданпроект» гэдэг институт энэ орёо асуудалнуудые шиидхэжэ байна.

Бэе бэедээ тохоходоо одоол бэрхэнүүд гээшэнь. Теэд һургуулиин һуури табихын урда тээ инженернүүд ямар шэнжэлгэ хээ юм? Энэнь мэдэгдэнэгүй. Горхо хараадүй аад, гуталаа тайлаһанда адлирхуу болоно гү даа.

Хэзээ бүтэхэ һургуули гээшэб? Энээн тушаа республикын Гэгээрэлэй министерство, Сэлэнгын аймсовет, аймоно ямар хэмжээ абаа хаб?

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

 ●Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04468. Заказ № 0044